

Nu fi tristă
dialectică

marxistă :
„Capitalu”-i Vestul
„Manifestu”-i
restul !

SALA
DE
LECTURĂ

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ȘI
CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I ● Nr. 37 ● Miercuri 12 septembrie ● Ediție internațională 12 IX — 19 IX 1990

„Muică, sîntem neam de piatră...”

Basarabia
— cetate
a limbii
române

Președintele Senatului
și președintele Camerei
deputaților
au afirmat că la Săpînța
sînt luați ostatici

Oare cine-i (dez)informează
pe înalții noștri demnitari ?

Amănunte în pagina 2

ATELIERELE
DEMOCRAȚIEI

O propunere :

Operațiunea
„Televiziunea
în România”

Pagina 3

Sabotaj
la Oradea ?

Pagina 4

Politia-Rapid: 7-0

Pagina 15

Săpînța — Golful nostru nordic

De aproape două luni, săpîntenii cer un singur lucru : eliberarea primarului Toader Stetca. Este punctul pe care săpîntenii nu-l negociază, — Kuweitul a cărui eliberare va împrăstia toate puterile din Golf. La ora actuală, Săpînța este Golful nostru nordic, ale cărui tensiuni și evenimente se aglomerează nu în jurul unei resurse naturale, ci în legătură cu cea mai de preț materie primă a pămîntului : libertatea unui om. Săpîntenii cer libertatea omului numit Toader Stetca, garantată de toate forumurile internaționale care apără drepturile omului. Ei și l-au ales ca primar pe acest om, de el au nevoie să-i conducă.

Pentru că acest om bun sau rău, cum o fi, le-a dat lor — după 45 de ani de minciună și jaf — sentimentul libertății și al dreptății.

Hai să zicem că săpîntenii, cei peste trei mii de oameni vii din jurul veselului cimitir, au gresit tot timpul și că numai autoritățile de la Baia Mare, au avut dreptate, hai să zicem că milioanele jefuite de fosta nomenclatură sînt fleacuri, hai să zicem că banii de pensii ai bătrînilor și indemnizațiile de mamă eroină sustrase de foștii funcționari corupți ai satului sînt mizicuri, hai să mai zicem că asediarea satului de către armată și maltratarea lui Toader Stetca de către grăniceri sînt amănunte care trebuie

uitate repede, hai să admitem că promovarea foștilor nomenclaturiști în funcții mai înalte la Sighet și la Baia Mare e pe măsura meritelor lor (de altfel au fost și premiați pe anul 1989 !), hai să-l considerăm pe Toader Stetca criminalul criminalilor din România, vreme ce el e arestat fără judecată în timp ce Nicu Ceausescu și alți înalți granguri ai ceausismului, vinovați de genocid, se plimbă în libertate, hai să-l facem pe Toader Stetca din Săpînța vinovatul principal de atacul asupra Televiziunii, Poliției și Ministerului de Interne din

(Continuare în pag. 2)

ION ZUBAȘCU

Apelul către țară al locuitorilor din comuna Săpînța

Cetățeni ai României !

Noi, săpîntenii, descendenți direcți ai dacilor liberi, oameni buni și drepti din fire, vă rugăm să ne susțineți în lupta noastră pentru dreptate și adevăr.

Noi nu dorim altceva decît să lucrăm în pace pămîntul ce ne-a aparținut cîndva nouă sau părinților noștri.

Noi nu dorim pămîntul altora și nici nu vrem să luăm ceea ce nu ne aparține. Ceea ce s-a făcut la noi în sat a exprimat voința poporului, căci primarul ales de noi a făcut ceea ce oamenii au zis să facă.

Vă rugăm să ne credeți că sîntem singurii care știm cu adevărat ceea ce s-a petrecut la noi în sat.

Dacă noi am greșit, vom plăti și sîntem de acord să se facă cercetări în acest sens.

Noi, însă nu pricepem cît a putut gresi în șase luni un om care reprezenta poporul, în comparație cu foștii comuniști care sînt liberi și care au gresit încontinuu timp de patruzeci și cinci de ani.

Astfel, noi, poporul din Săpînța, cerem eliberarea primarului Toader Stetca și cercetarea lui în stare de libertate.

N.R. Acestui apel i se adaugă liste de semnături în țară. La București, listele se află la sediul Ligii Studenților din Universitate.

Cursa cu obstacole

Apelind la generozitatea cititorilor recunosc că am greșit. Profund și amarnic. În ce constă, greșeala mea? Răspunsul (acum) e simplu: am fost păcălit. Mai bine zis, m-am lăsat tras pe sfoară. Dar să vedeți despre ce este vorba. Pregătirea mea de bază, munca de editor, activitatea publicistică, înclinațiile literare mi-au facilitat cunoașterea și a numeroși intelectuali români: creatori, cercetători, bibliotecari, colecționari, confrăți scriitori, critici, traducători. Timp îndelungat am fost onorat de interesul lor față de preocupările mele. Nu le pot reproșa nimic. În anumite perioade, nu tocmai prielnice sau înălțătoare pentru relațiile româno-maghiare, când în presa scrisă și vorbită, la sedințe, în debaterile învățămîntului politic, se desfășurau vehemente campanii (ciclice) inițiate de diferite instituții și cabinete obscure, nu puține persoane (între patru ochi sau în cercul restrîns al confrăților) mă linișteau, afirmînd că ei nu dau crezare acelor articole, deseori calomnioase și denigratoare și îmi demonstau că aceste atacuri, luări de poziție „ferme” și „principiale” sînt, de fapt, divisiuni menite să caute tapi ispășitori și să abată atenția opiniei publice de la problemele grave ce grefau societatea noastră multilateral dezvoltată.

În mod firesc și norocos s-a format și a funcționat între noi un schimb util de informații, de păreri. Consider o datorie plăcută pentru mine să amintesc aici că întîlnirile și discuțiile avute în diferite împrejurări (Casa Scriitorilor, cenacluri, redacții) cu Al. Paleologu, Mihai Șora, Eugen Negricu, Al. Zub, Mircea Iorgulescu, Nicolae Manolescu, Solomon Marcus, Mihai Gramatopol, Mihai Ursachi, George Sbârcea, Dan Deșliu, George Arion, Mircea Ciobanu, Petre Stoica, Ștefan Agopian, cu regretații Virgil Mazilescu și Mircea Scarlat — nu-i pot numi pe toți aici — au fost folositoare (salvatoare) pentru mine. Cunoștințele vaste, ideile, franchețea, eleganța spirituală, atitudinea civică, solidaritatea manifestată, bunăvoința și încrederea ca și îndemnul lor au contribuit la înțelegerea mai profundă și mai nuanțată a realității mistuitoare, la formarea și menținerea unei atitudini critice și ferme față de politica cîrmuirii neprielnice sub toate aspectele. Contactele personale cu creatorii români mi-au fost benefice și în privința unei mai bune înțelegeri a problematicei poeziei moderne. Prin ei am cunoscut mai nuanțat fenomenul cultural românesc, spiritualitatea țării în care m-am născut și am devenit scriitor maghiar.

Desigur au existat în munca mea și alte antecedente: urmărirea evenimentelor, cercetarea trăsăturilor semnificative din istoria relațiilor culturale româno-maghiare. Mi-au slujit ca model realizările valoroase și perene ale confrăților mei maghiari aparținînd diferitelor generații (Méliusz József, Sütő András, Szilágyi Domokos, Kányádi

Sándor, Domokos Géza, Szász János, Király László, Lászlóffy Aladár, Beke György, Bodor Pál). Elaborînd în perioada anilor '60-80 volumele de tălmăcirii din poezia lui Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Gellu Naum, Constanța Buzea, Gh. Tomozei, T. G. Moiorescu, Florin Mugur, Dimitrie Stelaru, Ion Caraion (rămas în manuscris din cauza plecării poetului din țară), am înlesnit iubitorilor de poezie să descopere și să savureze creația acestora.

Iată cîteva din reperele care m-au ajutat în această cursă lungă cu numeroase obstacole în drumul meu spre afirmare. Evenimentele din decembrie 1989 au adus schimbări hotărîtoare, dar și dezamăgiri, surprize neplăcute, unele foarte dureroase. Libertatea dobîndită a înlesnit degajarea unor energii creatoare formidabile, puse în slujba înnoirii. S-au produs însă și conflicte, au fost create structuri aberante. Apariția tendințelor și mentalităților malefice frînează democratizarea vieții economic-socială, reînnoirea culturii. Din aceste stări îngrijorătoare izvorăște afirmația: am fost păcălit. Și nu mă liniștește deloc faptul că și românii sînt înspăimîntați la fel ca maghiarii: mă copleșește noul exod, zeci de mii de oameni își părăsesc țara ieșind de sub tăvălugul dictaturii. Ura și intoleranța, atîțarea, defăimarea, calomnia, dezinformarea, violența, agresivitatea au luat proporții nebănuite în euforia libertății dobîndite prin sacrificiul tinerilor luptători. Și în loc să avem un curs normal spre noi înșine, dialoguri necesare, menite să netezească drumul spre un consens național, ne găsim angajați într-o cursă dură cu obstacole în care nu se respectă nici o regulă, sînt călcate cu cinism legile scrise și nescrise, o cursă epuizantă la ale cărei repetate starturi nu glosează oarbe sînt folosite.

Nu prea am nopți liniștite pentru munca mea literară. Interese mici, meschine și fătîșe; interese mari, totalitare și altele deghizate ne-au degradat cotidianele într-un cancan macabru. Criza de încredere, criza economică, criza morală, instabilitatea pe toate planurile este proliferată și susținută de condeie veleitare, iresponsabile aducînd prejudicii incalculabile României.

Încrederea și stima reciprocă a românilor și a maghiarilor este o necesitate vitală; dorința de a trăi în pace și bună înțelegere cu toate naționalitățile din țară și cu popoarele vecine mă obligă la eforturi noi. Locul și rostul meu este aici. Nu pot, dar nici nu vreau să părăsesc această cursă cu obstacole. Desigur multe poduri au fost aruncate în aer.

Cuvîntul trebuie să-și redobîndească capacitatea și forța de a dura.

6 septembrie 1990

BALOGH JÓZSEF

Cine-i calomniază pe săpînteni

În ziarul *Azi* din 6 septembrie a apărut un COMUNICAT semnat de Al. Birlădeanu și Dan Marțian care pune capac celorlalte comunicate din presa „oficială” în legătură cu evenimentele de ultimă oră de la Săpînta. Îl reproducem integral:

„Președinții Senatului și Adunării Deputaților Parlamentului României, luînd cunoștință de faptul că azi, 5-IX-1990, în comuna Săpînta au fost luați ostateci, de către un grup de cetățeni ai comunei, domnul deputat Botiș Augustin și domnul Șincai Ovidiu, împuternicit al guvernului, fac apel către acești cetățeni să-i pună imediat în libertate.

Deputatul Botiș Augustin împreună cu deputatul Bivolariu Marin se aflau în zonă într-o misiune pe care și-au asumat-o benevol, cu acordul conducătorilor F.S.N. și, respectiv, P.N.L. pentru a încerca aplanarea conflictului local, care de mai multe săptămîni tulbură liniștea și ordinea publică.

Acest act inadmisibil și iresponsabil este cu atât mai condamnat cu cît este îndreptat împotriva unui ales al poporului și a unui împuternicit al guvernului.

El este străin de tradițiile vieții sociale românești, precum și de normele cele mai elementare ale unei societăți democratice.

În cazul în care apelul la rațiune nu va fi urmat de îndată, cerem guvernului să ia toate măsurile care se impun pentru eliberarea celor doi ostateci.” Semnează Alexandru Birlădeanu, Dan Marțian.

Aducem la cunoștința opiniei publice din țară că guvernul nu trebuie să ia nici o măsură pentru eliberarea celor doi așa-zisi „ostateci” deoarece iată ce declară deputatul F.S.N. Augustin Botiș:

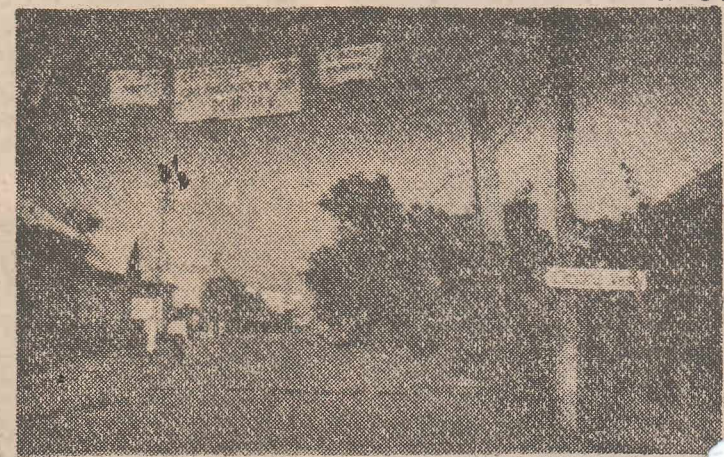
„Subsemnatul Botiș Griguta I. Augustin, deputat F.S.N. în Parlamentul României, declar că în seara zilei de 5 septembrie, 1990, am venit în Săpînta de bună voie, am discutat pașnic pînă noaptea tîrziu, în cele mai omenoase condiții.

Dezmîntăm afirmația de la TV cum că aș fi fost reținut. Urmează să dezmîntăm la TV.

Ne deplasăm la Baia Mare cu dorința de a reveni a doua zi (6-IX-1990) spre a mijloci rezolvarea pînă la capăt a tensiunii. Peste două mii de oameni sînt pentru eliberarea lui Toader Stetca.” Augustin Botiș.

Menționăm că și domnul Ovidiu Șincai, consilier guvernamental, dă o declarație similară, pe care nu o reproducem din lipsă de spațiu.

Cine are interesul să compromită Săpînta, cel mai cunoscut sat românesc din lume?

Săpînta — Golful nostru nordic

(Urmare din pag. 1)

București, de vreme ce presupuși vinovați inițial au fost eliberați, hai să zicem că Toader Stetca a invadat Bucureștiul în 14—15 iunie și nu minerii, de vreme ce el e arestat și nici un miner nu e cercetat dumă grație, hai să adunăm toate relele la un loc, grevele din întreprinderi, debandada de la granite, holera din Delta etc., etc. și să-l facem tap ispășitor de toate acestea doar pe Toader Stetca. Dar dacă o comunitate de oameni numită Săpînta îi cere eliberarea, mii de oameni stau zi și noapte de veghe lîngă sirena satului, de două luni de zile, și nu fac nici o concesie în această privință. rezolvarea sindromului Săpînta depinzînd de acest singur pas numit libertatea unui om presupus a fi vinovat, dacă după două luni de zile autoritățile nu văd cauza ei iau în considerare doar efectele — faptul acesta este o greșeală la fel de gravă ca toate greseliile pe care săpîntenii le-ar fi putut face în tot acest timp apărîndu-și liderul.

Autoritățile pretin că apără dreptul, legalitatea, statul. Dar cine este statul în comuna Săpînta, cine are nevoie de legalitate în comuna Săpînta? Nu cumva chiar acești oameni pe care puțerea îi asediază cu bastoanele apărîndu-se pe sine? Dacă oamenii acestia au nevoie de un primar ca Toader Stetca înseamnă că ei sînt și gîndesc ca el.

Faptul că Toader Stetca a fost transferat de la Baia Mare la Brașov (de ce?) a sporit și mai mult iritarea oamenilor. Nu de plimbarea liderului Toader Stetca pe la diverse Poliții sau penitenciare au nevoie oamenii ci de eliberarea lui.

Ce spun oamenii

„Cînd o veniți generalii de la București i-am întrebat: recunoașteți că noi sîntem poporul? Da, ne-o spus ei, sînteți 80% din sat. Voi sînteți poporul! Am făcut o listă, în scris, cu toată lumea care era prezentă (mulți din sat erau la fin), numele și numărul de casă. Noi eram 2700 de oameni, comunistii erau vreo 500 cu tot cu copii.”

„Cînd o veniți televiziunea, s-o oprit la pichetul de grăniceri, n-o intrat în sat. S-o urcat în elicopter și-o filmat de sus. De ce? Comunistii o tăiat un porc și i-o alimentat. O stat generalii o săptămîină acolo. La noi n-o venit să ne întrebe. Prefectul județului o fost înainte la U.J.C.A.P., directorul direcției agricole a județului. Se cunoaște bine cu ceapiștii și comunistii noștri. Toți se cunosc între ei. La noi la Săpînta oamenii nu mai suportă vechea conducere. Asta-i baiul!”

„Stetca Toader a fost în Piața Universității și-o vorbit de la balcon. Apoi s-a întors în sat și le-o vorbit oamenilor. Comunistii o făcut o scrisoare și i-o trimis-o lui Iliescu. Cînd Iliescu o făcut campania elec-

torală și o ajuns în Maramureș, cineva i-o spus că primarul din Săpînta nu-l primește! Postul primar Dan are o soră în București și cumnatul lui e mare șef în armată, cred că o ajuns general. La acela merg comunistii. Acela vorbește cu Iliescu.”

„Pe vremea ceapeului ședeau în bufet și beau, președintele, brigadierul, toți. Apoi mergeau pe cîmp, încărcau porumbul și și-l duceau acasă. Și acum le cade unora porumbul pe sub streșini. Tot ceapeul a fost 'lor. Cînd veneau de la Baia Mare în inspecție, le umpleau portbagajele, viței, hoincă. Dacă făcea unu o reclamație, cei de sus mergeau direct la primărie. Totul, se astupa. De aia stăra asta o ajuns de ripă.”

„Stan Ion Poroncioc care l-o atacat pe primarul Stetca și-o făcut casă cu două etaje, 16 pe 14. De unde? Pămînt n-o vîndut, păduri nu are, în mînă n-o lucrat, în țară nu s-o dus. De unde?”

„Să le fotografieze cineva casele lor și ale noastre. Să vadă ce au hoții și noi așa lali. Nu ne lăsăm nicidecum pînă nu ni se face dreptate. Facem cerere la guvern și la Iliescu să părăsim țara. Să rămîna satul gol să-l conducă teroriștii. Săpînta se învecinează, către Oas, cu un sat rusesc și către Sighet, cu unul unguresc. Ce să facem și noi dacă nimeni nu ne bagă în seamă? Trecuri la ruși? Trecuri la unguri? Abia asteaptă să ne facă ei dreptate. Noi nu cerem decît dreptate. Nu multă, da

măcar un pic! Atîta drept avem și noi sub soarele ăsta!”

„Postul primar o ajuns inspector financiar la Sighet, fostul șef contabil e revizor-șef pe toate comunele. Uite ce tare o căzut! Păi ăstia, dacă ajungi la ei nu-ș în stare decît să te năpăstuiască și să te persecute. Ei toți sînt cu poliția, cu armata, cu prefectura. Noi numa atîta noroc avem că sîntem împreună, uniți. Dacă eram așa puțini ca ei, ne scoteau demult afară din sat. Atîta noroc avem că sîntem uniți. Și dreptatea e de partea noastră.”

„O vrut să ne sară toate comunele în ajutor. Militia o sărit și nu le-o lăsat să intre în Săpînta. Veneau oamenii peste deal să vadă ce-i cu noi. Să ne ajute. Dacă asta vreau, să ne omoare, murim! Da comunistu' nu se mai întoarce la noi! Dacă noi ne lăsăm acum, comunistii din toate satele Maramureșului scot țară capul.”

„Nu ne lăsăm. Ori murim noi, ori cad ei. Una din două! Omoare tot poporul, dacă vreau să scape de noi. Pînă cînd ne chinuiesc? Cei ce-au furat sînt liberi iar cei nevinovați la închisoare?”

„O murit Ceaușescu da' ne-o rămas lanturile!”

Cauza cauzelor

Am văzut cu totii ce s-a întîmplat în Piața Universității, începînd cu 22 august. Ei bine, cînd noul primar al capitalei a avut ideea să-l asculte pe oameni într-o întîlnire televizată, totuși acești oameni erau într-o situație limită, aveau absolutul adevărului lor uman și ieșirea lor în stradă era neapărat justificată. Toate bătăi-

le și arestările pe care le-am văzut la televizor sînt, în această situație, o tentativă de violare a drepturilor oricărei ființe umane de a-și striga durerea și disperarea. Vine un om cu cinci copii și cere pentru cei în situația salariului lui ciorba săracului iar tu îi dai cu bastonul în cap și-l înfunzi într-o dubă fără să-l întreb ce disperare l-a împins în Piață? Fiecare om pe care l-au auzit vorbind era o rană vie. Cine dă dreptul Poliției române să aresteze aceste răni înainte de-a le asculta plîngerile?

Despre Săpînta și în favoarea primarului Toader Stetca au scris pagini întregi majoritatea revistelor și ziarelor țării *Expres*, *Zig Zag*, *România liberă*, *Timpul*, *Nu*, *Cuvîntul*, *Flacăra*, s-au dat cifre exacte și s-au făcut dezvăluiri senzaționale în legătură cu jafurile foștilor nomenclaturiști, cu cauzele care au generat fenomenul. Cine a băgat în seamă aceste pagini, autoritățile județene, Procuratura, Senatul Guvernului? Cine a cercetat și a pus în balanță adevărul celor aflate la fața locului de ziariști în presupusa vinovăție a primarului Stetca? Autoritățile văd numai efectele, le interesează doar eliberarea drumului. Trebuie căutate, însă, în primul rînd, cauzele trebuie ascultați oamenii. Altfel cauzele vor izbucni, mai devreme sau mai tîrziu, cu o putere sporită de întîrzierea rezolvării lor!

Iar cauza cauzelor este aceasta: neocomunismul încearcă în județul Maramureș să musamalizeze corupția și iaful celor 45 de ani de teroare comunistă.

Este un moment extrem de dificil și în presa românească. La fel ca în întreaga structură socială: dacă noi, ziariștii, nu vom avea chiar acum, sau în cli-a imediat următoare, un acces disperat de purificare, vor veni foarte repede în urma noastră cei mulți și tineri care au suferit după revoluție, în citiva ani vor citi textele pe care le-am scris în revistele noastre până în 1989, și mai ales după decembrie '89, și, neînțelegând nimic din ce s-a întâmplat cu noi, în adinul conștiințelor noastre și în afara lor, ne vor mătura, vor curăța scena de mizeriile pe care încercăm acum să ni le camuflăm prin agresivitate sau violență și o vor ocupa, intolerabili. Și pe bună dreptate!

Dar poate că noi avem încă dreptul de a fi priviți cu înțelegere nu cu minie și dispreț, cum se va întâmpla neiertător în următorii ani, dacă noi însine nu vom mărturisii public adevărul crud din interiorul celei în care am fost captivi. Vom avea astfel șansa, dacă nu ca ziariști, măcar ca oameni, de a-i putea privi pe tinerii de acum, viitorii oameni ai cuvântului scris care ne vor lua locul, cu inima deschisă, în ochi.

Înainte de a redresa materiale, societatea noastră are nevoie cu prioritate de o revoluție morală. Nu se poate începe o lume nouă cu oameni corupți. Nu se poate pune pe picioare o țară cu ziariști corupți, cu un comerț corupt, cu relații industriale corupte, cu o medicină coruptă, o justiție

aproape putredă, o școală mediocră, o agricultură hotească. Totul pornește de la om! Revoluția noastră — dacă vrem să mai credem cu adevărat în ea — de aici trebuie să-și înceapă lucrarea.

Iar cum ziariștii și toți cei care iau contact primii cu informația și o distribuie în mase, pot manipula opinia publică și sufletul omului, determinându-i subconștientul prin credințele, mentalitatea și mai ales acțiunile pe care le au ca substrat motivational, această

Purificare

repurificare a colectivității cred că trebuie să înceapă chiar de la noi, cei care răspundem primii de capitalul de inocență, încredere și credibilitate al unui popor. Nu e vorba de a culpabiliza, compromite sau amenința pe nimeni pentru că noi toți care am scris înainte de 1989 sintem — într-o măsură mai mare sau mai mică — compromiși prin simplul fapt că am acceptat ororile din jurul nostru și nici nu ne-am sinucis, nici n-am infundat cu toții pușcăriele (deși nici măcar lucrul acesta n-ar fi avut sens pentru că țara întreagă ajunsese, la un moment dat, la propriu, o pușcărie).

Dacă aș fi ucis de un călău meticulos și pervers și aș putea să reinviu după aceea doar pentru a-l judeca, nu l-aș urî, pentru că ura leagă om de om

mai cumplit decât dragostea. I-aș cere doar atât: să se privească, în sine, să-și mărturisească public toată mizeria dinăuntrul său, să se purifice astfel încât niciodată să nu mai poată ucide în continuare. Să se mintuiască.

Nu trebuie să răspundem la crimă prin crimă. Pedepsa cea mai cumplită e obligația publică la purificare morală, dezintoxicare până la lacrimă a conștiinței. Altfel, trăim și vom trăi într-o lume în care foști călăi sint gata să ucidă din nou, foști teroriști sint gata să terorizeze în continuare, nerușinații vechi maculează mai departe cu nerușinare, cinicii de ieri și alaltăieri vor sfida cu cinism până la moarte.

Tocmai aceasta e problema: să nu depunem straturi peste straturi de vinovăție, ca într-o orogeneză a imoralității perpetue ci să renaștem prin decompresare și erupție din culpabilitate și ură. Să ne vindicăm de minciună, lașitate și perversiune prin restructurare morală pentru ca lumea aceasta să mai aibă în continuare o șansă.

Să fie capabilă astfel, purificată din temelii, de o nouă și durabilă credință în om și valorile lui.

Iar presa românească — dacă vrea să rămână în continuare presă — are cea mai mare nevoie nu de o nouă democrație a minciunii, ci de o responsabilă democrație a adevărului.

ION ZUBAȘCU ■

Tinăr ziarist, doresc căsătorie cu ziaristă suplă, 65-80 ani

Aveam de gând ca în locul acestui articol să public trei mai mici, unul sub altul, ceva mai scurte, de fapt niste informații cu următoarele titluri: „Petre Roman este traficant de droguri”, „Doina Cornea a fost dansatoare în restaurantul «Mărul de Aur»”, „Emanuel Valeriu, patron de bordeluri în Constanța”.

Publicarea acestor articole nu mi-ar fi adus premiul „Pulitzer”, în schimb as fi fost trimis (urgent) în judecată pentru calomnie, dat afară din blinda redacție în care lucrez, condamnat și obligat să plătesc bani grei părților vătămate. Dar cititorii cum ar fi reacționat? Cred că mulți ar fi trimis redacției o grămadă de scrisori prin care și-ar fi exprimat „indignarea” la adresa celor trei articole. Presupun că alții ar fi închis revista: reporterul este un mincinos. Dar sint sigur însă, că destui m-ar fi crezut, chiar dacă ar fi aflat ce-am pățit. Și-ar fi fost mulțumiți că i-am păcălit. (Nu mai inventez scopul păcălirii, se înțelege că rindurile de mai sus sint un joc !)

De când presa română s-a trezit în decembrie, anul trecut, o astfel de practică gazetărească pare comodă și benefică. Numai că această trezire violentă s-a produs în beznă. Cumpărați într-o zi (de dragul experimentului) toate ziarele și revistele din Gara de Nord, Piața Romană, Piața Universității și așterneti pe o foaie de hirtie, una sub alta, informațiile găsite în alifea pagini. Mai mult de zece știri, sigur nu veți găsi. Sărăcia de informații se datorează, pe de o parte, proastei organizări a sistemului, la nivel național (o modestă agenție de presă), „Noul ziarist român” preferă să stea în fața televizorului, să asculte radioul pe diferite posturi, să prindă un zvon la masa unei berării (și să nu-l verifice), apoi se apucă de scris. Sobrietatea informației adevărate îi lipsește. Citiți ziariști români „au fost pe fază” la evenimentele din martie de la Tirgu Mures? Sint convinși că mulți s-au informat prin telefon. Citiți ziariști români sint prezenti acum în zona Golfului? Unu, doi, trei...?

„Noul ziarist român” este prea orgolios să recunoască această realitate. El are obiceiul să vorbească foarte mult (chiar și atunci cînd ia un interviu), să se bată cu pumnul în piept (pentru că stie multe) „umflă cu pompa” întâmplările prin care a trecut, abordează subiecte pentru care nu este pregătit, îl caracterizează și un fel de labilitate psihică. Poate de aceea cititorul, desi se teme de el, îl respectă mai puțin. „Asta minte, dă-l în mă-sa !”

O lege a presei nu va reuși să însănuțosească actualul peisaj al gazetelor românești, să tempereze orgoliile, să-l supună pe cititor unui adevărat bombardament informațional, să-l ferească de „reportaje-eseu”, calomnii. Altfel timp cît există un cod penal (ce trebuie scuturat de „poamele comuniste”) legea presei este inutilă și periculoasă. „Noul ziarist român” nu are nevoie de facultate pentru a scrie bine, el trebuie înarmat cu o etică (nu în sens dogmatic), cu o răspundere morală față de opinia publică, pe care s-o informeze corect, adevărat. Legea presei va fi legea (nescrisă) a concurenței dintre ziariști în căutarea adevărului.

Revin și încerc să-mi imaginez ce s-ar fi întâmplat, totuși, dacă aș fi publicat cele trei articole. Nu-i așa că viața mea ar fi fost mai palpitantă?

PETRE BARBU ■

LES ATELIERS DE LA DEMOCRATIE BUCURESTI 1990

Un zeu al vremurilor noastre

România pare în acest sfîrșit de secol japonezul izolat pe o insulă, care, rupt de realitatea dinamică a istoriei, n-a prins de veste despre încheierea celui de-al doilea război mondial. Lipsa de informație a generat o „criză de creștere” a organismului nostru social, împiedicat nu numai să vorbească ci și să audă. Ce se petrece astăzi în lume, cum trăiesc, cum muncesc oamenii în țările occidentale? Mai mult decât o simplă curiozitate, aceste întrebări frămîntă societatea civilă careia „Preatelierele Democratiei” i-au acordat un spațiu special, reunind reprezentanți ai celor cinci mari sindicate naționale — „Cartelul Alfa”, „Confederația Frăția”, CNSRL, „Convenția Sindicatelor Libere Neafiliate”, „Alianța Interindustrială” — reprezentanți ai „Societății Timișoara”, ai „Asociației de prietenie Casa Europeană”, ai Grupului pentru Dialog Social și ai altor organizații neguvernamentale.

Deloc întâmplător, problema dezbătută a dezvăluit dorința acută de recuperare a handicapului informației precum și necesitatea unei ample documentații referitoare la modul concret de funcționare a sindicatelor și la statutul juridic al acestora. Una dintre cele mai interesante propuneri a fost aceea a înființării unei rețele de agenții care să difuzeze cunoștințele legate de domeniul asociațiilor profesionale, precum și date privind istoricul mișcării sindicale, legislația internațională a muncii, convențiile internaționale pe care România le-a semnat. Concepută ca o bancă de date, o asemenea instituție ar trebui să pună la dispoziție experți care să susțină cicluri de conferințe cu tematică adaptată la tipul de profesie și de interes al grupurilor.

Discuțiile între inițiatorii „Preatelierele” — Operațiunea „Satele Românești”, „Medicii fără Frontiere”, „Amnesty International” — și participanții români au semnalat

de asemenea serioase dificultăți de contact nu numai între organizațiile românești și cele străine, ci și între cele naționale. De ce? Nu s-a oferit răspuns acestei întrebări, de aceea nu ne permitem să presupunem. Societatea civilă românească are nevoie de o transluție masivă de informație, dar anemia este la momentul actual atât de gravă încît chiar atunci cînd datele există, cei interesați nu știu unde se află depozitate, cum trebuie sintetizate și — mai ales — sub ce formă trebuie prezentate.

Se știe că pentru a avea un răsunset larg, orice comunicare trebuie să se supună unei strategii. Contează limbajul folosit (cît de simplu și eventual umoristic), designul (culoare, desen, fotografie, punere în pagină) și capacitatea textului de a se referi la problemele care îi preocupă cu adevărat pe cei cărora li se adresează. Iată spre exemplificare

cum își propune un sindicat din S.U.A. să-și prezinte intențiile printr-un afiș:

„ȘEFUL SPUNE CĂ NU NE TREBUE SINDICAT
N-ARE DREPTATE.

Ne-am săturat de:

- plată proastă
- muncă excesivă
- muncile fără posibilitatea de avansare
- favoritism
- disciplina nejustificată

„și împreună putem schimba aceste lucruri.

VENITI LA O ȘEDINȚĂ PENTRU A DISCUTA DESPRE ADERAREA LA UWA.

Joi, 8 ianuarie, la Școala Elementară”

Primind informație, dar rămînînd la stadiul în care nu știm să o exploatăm, ne putem trezi în situația unui meșier nepriceput care nu poate asambla piesele unui ceas deșteptător în așa fel încît acesta să funcționeze iar dimineata să-și sune!

OLTEA MUTULESCU ■

Dreptul de a spune ADEVĂRUL

Mulumesc în numele Sindicatului Liber al Televiziunii Române tuturor organizatorilor, pentru aceste dovezi ale democrației trimise spre noi. Fac parte dintre cei care cred că nu există libertate și democrație, ci numai fapte sau dovezi de libertate și democrație. Mai cred că a vorbi doar, la nesfîrșit, despre libertate și demo-

cratie înseamnă, în fapt, a le refuza.

Acum, cînd încă mai oferim lumii imaginea unor ființe ce și-au întreținut viața cu tot ce distruge viața, ființe înrăite de tot ce nu știu și speriate de tot ce-ar fi să știe, trebuie să dăm o dovadă de libertate și democrație care cere curajul și amplexarea unui transplant.

Pentru că trebuie să transplantăm în omul care are împregnată în toate celulele ideea că „N-are dreptul să aibă dreptul” pe omul care să știe că are „tot dreptul să aibă toate drepturile”. Și, în primul rînd, dreptul de a spune și de a i se spune adevărul.

Pentru „Atelierele Democratiei” propun declanșarea „Operațiunii Televiziunea în România”. Cu toate schimbările — nu puține — produse în cantitatea programului și în calitatea unor emisiuni, Televiziunea Română este la ora actuală în situația celui alergător care concurează singur și iese al doilea. Fiind deocamdată una singură, Televiziunea înlocuiește inevitabil informația cu propaganda. Or, televiziunea trebuie să informeze, să descopere adevăruri, nu să fabrice adevăruri. Cred că existența cel puțin a încă unui post independent de televiziune este vitală pentru democrația noastră. Este aceea dovadă a democrației care la ora actuală este „sublimă, dar lipsește cu desăvîrșire”. Este competiția, singura capabilă să ateste dreptul omului de a se exprima liber și dreptul omului de a fi informat corect, singura în stare să demonstreze că golarile în profesionalism nu se pot umple cu merite revoluționare nici în cazul „reporterului de front”, singura lumină în care putem vedea că, uneori, supunerea minorității de către majoritate poate însemna supunerea adevărului de către minciună.

MARILENA ROTARU ■

Buturuga mică răstoarnă carul mare

Însă de cînd cu motoarele, ajunge o spirală de sîrmă realizată imperfect și mașinile pălesc la fel. Iar faptul că de la o vreme totul s-a întors cu roțile în sus nu poate consola nici industria națională, nici muncitorii Secției 500 din Întreprinderea de Piese Auto Sibiu unde se produc arcuri de toate tipurile. Și unde în 3-4 septembrie s-a produs o grevă.

Un fel de moașă comunală bună la toate

În biroul Sindicatului Liber Independent — unul din cele cinci ale I.P.A.S.-ului — nu-ți permiți momente de lincezeală. Telefonul sună des reclamînd prezența liderului Marian Goldea sau măcar a unuia dintre locuitorii săi; oamenii intră cu fețe preocupate și cu diverse probleme. Ca să le poți rezolva pe toate ar trebui să fii vrăjitor, mai ales cînd te afli la început, iar dorințele — firești! — ale salariaților depășesc posibilitățile de intervenție ale unei asemenea organizații.

Și membrii Consiliului Sindical au de ce se plînge: deocamdată nu există locuri anume pentru afișaj, informarea se face din presă, din Monitorul Oficial sau din ce le mai pică sub ochi; nu pot să multiplice anunțurile pentru că nu i-a blagoslovit nimeni cu niscăiva xeroxuri; cît despre stația de amplificare și difuzoarele din secție... numai bine, chiar dacă n-au murit, nici mult nu mai au...

Oricum, la mijlocul zilei de 5 septembrie liderii au răsuflat ușurați. După negocieri cu direcțiunea, o parte din revendicările Secției 500 au fost satisfăcute, celelalte rămîn să fie soluționate în perioada următoare. Muncitorii au reluat lucrul imediat ce s-a încheiat dialogul. De ce l-au oprit timp de două zile?

Nici ei n-au respectat moratoriul...

Noi o să recuperăm

Spre finele lunii iulie nemulțumirile au fost formulate verbal. Pe data de 2 august a fost înmînată o petiție șefului de secție, ing. Emilian Voinescu. S-a discutat și s-au făcut promisiuni. Neonorate. De aceea pe 6 august a avut loc o întîlnire cu administrația întreprinderii care s-a angajat să rezolve cererile. A mai trecut ceva timp. Răbdarea muncitorilor nu s-a sfîrșit pe 30 august — cînd au afișat o petiție chiar pe ușa atelierului de înfășurători, e adevărat, nesocotind statutul care prevede ca aceasta să ajungă la liderul sindical al întreprinderii —, ci luni 3 septembrie, cînd au declanșat greva. Fără să mai aștepte acordul sindicatului. În care au totuși încredere, pe care l-au ales ca mijlocitor. Dar n-au mai fost dispuși să amîne realizarea doleanțelor. Pe care nu și le-au putut exprima ani de-a rîndul, deși nu prețindeau privilegiu, ci drepturi elementare.

Datorită unei organizări specifice românești, și înfășurătorii, și polizatorii lucrează în aceeași hală. Însă doar aceștia din urmă beneficiază de sporul de toxicitate, cu toate că praful nu alege plămîni pe care îi înghite.

Cei care muncesc la mașinile de înfășurat sînt plafoanați de către un proiect al Ministerului Muncii la categoria a IV-a, deși operațiunile care trebuie efectuate sînt complexe, meritînd categorii superioare. Ministerul a elaborat normativul luînd în con-

siderare arcurile de dormeză! Pe cînd un motor tapițat?

De douăzeci de ani se folosesc aceleași dispozitive și dacă se strică, nu-i cu bănat, sînt în continuare băgate la plan. Iar pentru ca trăsnaia să fie perfectă, din aceleași nevoi de plan — cele naturale nu sînt rușinoase? — există situații în care un om lucrează la două mașini ori doi oameni la trei mașini fără ca normarea să oglindească munca suplimentară depusă. De aceea s-a cerut să nu mai fie plătiți la grămadă, ci după rezultatele efective ale fiecăruia, mai ales că Secția 500 e printre puținele care își onorează prompt comenzile.

...huidu hu, ia-ți valiza și te du!

Măcar că ni s-a tot propus de la nivel înalt să îngropăm adînc trecutul și să pornim voinicește pe calea reconstrucției societății multilaterale, oamenii nu pot să uite și nici să-i mai accepte între ei pe aceia considerați compromiși moral. E cazul șefului de secție, inginerul Voinescu, și al altor cîțiva maiștri, acuzați de autoritarism, favoritism și mișmașuri cu primele acordate preferențial ori pe jumătate — una semnal, alta căpătai. Muncitorii recunosc în unanimitate excepțională capacitate profesională a fostului șef care — după modelul Mladenov, păcat că-i bulgăresc și nu suedez — și-a prezentat demisia în timpul grevei. Însă, pe lîngă greșelile mai vechi aveau să-i reproșeze și imposibilitatea de a se adapta la ritmul rapid al înnoirilor pe care ei le doresc.

Acțiunea de contestare a avut sorti de izbîndă — un maistru a fost destituit, alți patru au primit un răgaz de trei luni pentru a-și căuta un loc de muncă. Pe de altă parte, posturile rămase libere vor fi scoase la concurs iar muncitorii vor fi informați asupra atribuțiilor exacte ale personalului TESA.

S-au ridicat glasuri care au vorbit și despre Secția de Control. Aici — respectînd Declarația Drepturilor Universale — află despre reintregirea familiei. Șeful, Luca Alexandru, își menajează soția care adoarme adeseori cu capul pe masă. Îi încurajează eforturile de autodepășire fără a o solicita. La examenul de categoria a patra n-a avut decît de măsurat cu subterul...

Pentru a sublinia condițiile grele de muncă datorate lucrului cu mașini vechi sau învechite, muncitorii au insistat să viziteze hala de galvanizare a secției 500. În 1980 secția a fost dotată cu utilaje automate care funcționau cu cartelă-program. Astăzi, modernele utilaje sînt ruginite, murdare și au căpătai aerul unor mecanisme primitive. Maistrul Cocos Nicolae dă explicația acestei degradări — nu există piese de schimb, multă vreme mașinile au fost exploatate de personal necalificat, iar din cauza proastei aprovizionări cu materie primă a apărut sistemul de lucru în salturi care a dus la suprasolicitare. Hala este prost aerisită, motoarele ventilatoarelor se defectează des și se repară rar...

La plecare, printre aburi de cianură, maistrul secției de galvanizare îmi dezvăluie opțiunea politică: „Eu am votat cu ecologistii...”

Ecologistii însă n-au cîștigat alegerile și, pentru cel puțin 2 ani, au scăpat basma curată într-o țară... cu conducere tehnocrată.

OLTEA MUTULESCU

Luni, 3 septembrie 1990, orele 5,40, o explozie înfricoșătoare a trezit din somn locatarii blocurilor de pe bulevardul Decebal, situate în fața Întreprinderii de mașini u-nelte „ÎNFRĂȚIREA”.

La parterul blocurilor, vitrinele din sticlă groasă de aproape 12 mm s-au prăbușit cu un vuit cumplit în tîndări, iar pantofii din magazin au căzut de pe unele rafturi. Zgomotul și suflul exploziei l-au năucit surprinzîndu-l în drum spre remiză pe pompierul de serviciu FLORIAN RAȚ. „Cînd am auzit explozia, îmi spune el, am crezut prima dată că e la secția „SINTEZE”, de lîngă noi, unde se produce toluen”. Apoi a alergat spre depozitul central al uzinei, din direcția căruia a auzit detunătura, și cînd a ajuns acolo a rămas încremînt de oroare: violența exploziei a aruncat realmente în aer jumătate din etajul II al depozitului, iar printre dărîmături se ghiceau limbile otrăvite ale flăcărilor. A anunțat pompierii militari din Oradea și pe cei de la Întreprinderea chimică „SINTEZA”. Alături de cei doi colegi ai săi, Gheorghe Tipi și Teodor Sărac, a intrat repede în dispozitiv de luptă cu „balaurul” roșu.

„În decurs de numai 7 minute de la explozie, flăcările s-au întins pe o suprafață de aproape 1000 de metri pătrați” — îmi spune domnul colonel Alexandru Pădureanu, comandantul unității de pompieri din Oradea.

Pompierii de la „ÎNFRĂȚIREA”, împreună cu cei militari, au reușit să localizeze incendiul în jurul orei 8.00. Am văzut cu ochii mei dezastul. Clădirea este incendiată și pare un imobil din filmele

documentare din orașul Dresda. Grinzile de beton au fost măturate ca niște surcele iar acoperișul greu s-a prăbușit, expunîndu-și chica de bitum flăcărilor nesățioase.

Neglijență sau sabotaj? Toată lumea își pune acum întrebarea aceasta. Unii rezolvă în mod simplist și aprioric dilema afirmînd că la mijloc e mină criminală. Specialiștii afirmă că explozia a

Sabotaj la Oradea

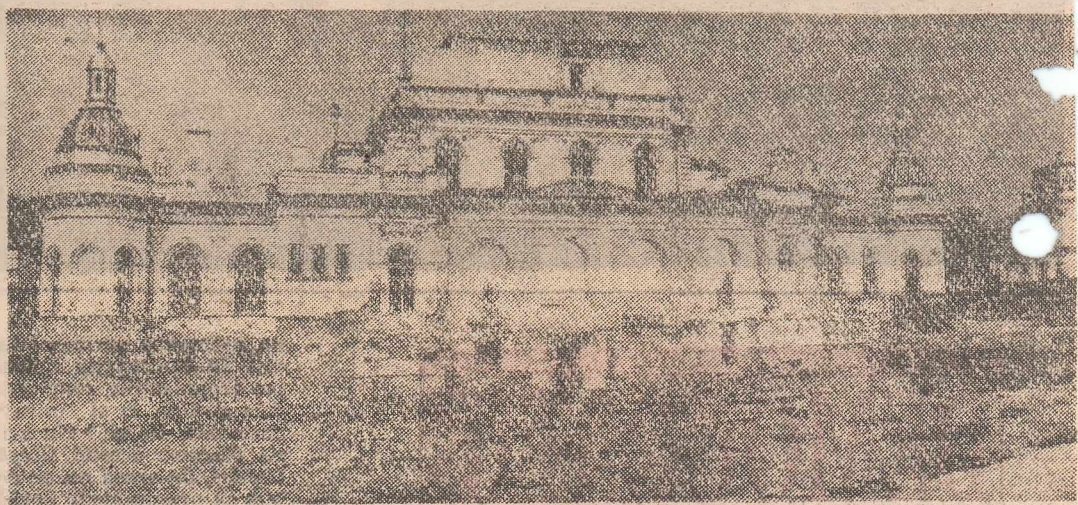
avut tîria a mai multe sute de kg de trinitrotoluen (TNT). În lipsa minii criminale, se poate naște o altă ipoteză. Avînd în vedere că explozia a fost urmată imediat de incendiu, să fi existat în depozitul central materiale inflamabile, toluen introdus cu un scop de sustragere ori azotat de amoniu folosit la băile de galvanizare și să se fi produs autoaprinderea de una din neștiutele căi ale chimiei? Căci se știe că la vărsarea toluenului dintr-un vas într-altul se poate naște electricitate statică. Și pînă la scînteie... Comisia de anchetă sosită imediat la fața locului cercetează în amănunțime eventualele urme materiale ale declanșării năprasniciei explozii, dar investighează și modul în care s-au depozitat materialele. Cunoscutul specialist, domnul colonel Adrian Pădu-

reanu, cel care a relatat pre explozia de la Oradea: ediția de seară a „Actualităților” TV din 3 septembrie se află acum în fața unui deosebit de grav — expl — puternică urmată la înt — scurt de timp de incendiu vastator. În momentul ex — ziei erau șase paznici și 37 întreprindere: Mitruța T. Moga Pavel, Marian B. Blaga Crăciun, Lupșe I. Ghiurău Gavril.

La ora 6,30 începea schimbul de dimineață; din această cauză nu s-au înregistrat victime. Singurele „victime”, deocamdată, sînt magaziorii Vasile Ștefan, Pantea Mir Blaj Gheorghe, Filip Ghe și Bandea Florea — trebuie să relateze despre l — ul cum au depozitat materialele și ce se mai găsea în gazie. Altă ipoteză: lipsă gestiune „rezolvată” de ex — zie? Duminică au lucrat oamenii din compartime Transporturi — cei care carcă și descarcă vagoan — dar magazia centrală a t — în tot acest timp, închisă — lacățele magazionerilor. totuși în ultimele tenebre — nopții de 3 septembrie a.c. prasnica explozie inițiată c — mină criminală ori declanș — cu încetinitorul de cine — ce reacții chimice, s-a produ — Așteptăm verdictul s — al — tilor. Domnul Rusu Cozrat — les director al unității p — luna februarie a.c., a est — la aproape 70 milioane lei — trugerile cauzate de explo — și incendiu.

Comentariile cu privire cauza exploziei continuă aprindere în rîndurile opin — publice din Oradea. Vom — veni cu amănunte după în — mirea raportului de către — misia de anchetă.

PAȘCU BALĂC

În turism Urgențe pe linie moartă

Eforturile de întinerire, în timp, au fost vizibile alături la Sinaia cit și la Vatra Dornei. Cele câteva hoteluri noi îți iau ochii. Dictonul de tristă amintire „Să facem totul...” n-a putut decît să mai mascheze realitatea.

La Sinaia alimentarea cu apă a orașului e la pămînt. Stațiunea e așezată pe o dinamică, dacă ne gîndim că rețeaua de conducte pentru gaz metan e măcinată de rugină într-un asemenea grad încît, de la o zi la alta, te poți aștepta la o explozie. Asta ar mai lipsi căci cîmîtirul a devenit, demult, neîncăpător și Ocolul silvic nu poate fi corupt: nu a cedat și nici nu va ceda nici o palmă de pămînt în plus. Salvamontul a ajuns o chestiune de voluntariat; nici bani, dar nici obligații. O poliție montană ar fi neapărat necesară, dar discuțiile purtate în parlament i-au prezis o perspectivă mai lungă. De fapt, de pe la toate ușile pe la care a bătut, primarul orașului, arhitectul Petre Niculescu, s-a ales cu bunăvoință și înțelegeri cu tona. Materializarea acestor necesități a rămas zero. La ora actuală, parcul din jurul Peleșului e amenințat

să rămînă fără gard pentru că, noapte de noapte, indivizi suspecti pleacă cu panouri din cei 20 km de gard. Ce mai pleacă!

Poate Sinaia, în asemenea condiții, să treacă legal la oraș de categoria I? Cum și cînd? Viitorul ei va fi oricum turismul internațional, dar la ora actuală cele mai bune hoteluri au doar „seceri”, nu cinci stele!

La Vatra Dornei, ultimele investiții s-au terminat cu opt ani în urmă. Între timp în hoteluri apa se infiltrează prin pereți. Fiecare etaj al „Complexului balnear „Dorna” găzduiește o pădure de găleți în care, zi și noapte, picură apa din tavan și ca atare mochețele mustesc. Ani de zile s-a luptat ca încălzirea să fie făcută cu gaz metan și nu cu cărbuni. Dar ce folos dacă, în loc de o centrală de mare capacitate, încălzirea o fac vreo douăzeci de centrale cu cazane proaste care toată ziua fumegă.

Pentru Vatra Dornei, a sosit ceasul al 12-lea, ne spune directorul stațiunii, inginerul Viorel Nechifor. Va fi hotărîtor un studiu serios de sis-

tematizare care să stabilească fiecare metru pătrat care mai rămăs de pus în valoare. Specialiștii și oamenii de gu — să fie consultați, ei să poa — avea un cuvînt de spus pe — tru că există riscul ca oda — sa privatizarea să ne invade — kitsch-urile și gogoșerile. T — ce vom face de-acum înco — trebuie făcut gospodăresc — Cazino-ul, care a fost con — în 1897, pe vremea cînd V — tra Dornei era doar o com — nă, rămîne și astăzi o clădi — reprezentativă, o emblema — chiar pentru țară. Restaurare — lui a început, dar din lipsă d — fonduri lucrarea stă pe loc — n-am vrea să-l abandonăm c — să cînte broaștele în apa car — s-a adunat în gropi. Cu c — bani, cu ce fel de construc — Ei sînt o problemă în z — Ne-ar trebui un trust al no — tru, al turismului, și o baz — de aprovizionare unică. Nu — ușor, dar trebuie reglement — și legi. Chiar și legi pen — disciplinarea personalului. S — ne gîndim numai că salaria — care aduce alimentele de l — beci are liber de vineri după — masa și pînă luni. Cu cine fa — cem turism?

ELENA GHERA

DESPRE CARNE LA TIMIȘOARA, LA MAI MULT CA... PREFECTUL

În România nu există mi-nuni. Și dacă există, durează trei zile. E o regulă (de fapt, o tristă legendă) care își are excepțiile ei. Una dintre ele este, fără îndoială, acest simplu magazin. Am zis „simplu” și nu „super” sau măcar „complex” fiindcă în el nu se vinde decât un singur lucru: carne. Cita carne? Șaptezeci de tone pe zi (necesarul Timișoarei este tot de 70 tone zilnic). Ce fel de carne? Ar trebui, ca să răspundem concret acestei întrebări, să alcătuim o listă cu 62 de puncte și încă șapte locuri libere. Fiindcă în magazinul „COMTIM” din Timișoara sunt puse în vânzare 62 de sortimente de carne și preparate din carne. În următoarele zile, vor apărea încă șapte. Intirzirarea ultimelor se explică prin problemele legate de fixarea prețului. Explicabil. Unele sortimente nu au fost prevăzute în tarifele românești. Magazinul însuși nu este (nu putea fi) sută la sută românesc: utilajele și ambalajele provin de la firma H.C.S. din R.F.G. cu care „Comtim” se află în relații de șase luni. Produsele sunt păstrate în vitrine frigorifice care funcționează și, majoritatea, ambalate în folie vacuumată. Care, evident, ține. Personalul e al-

cătuț din lucrători la „Comtim”, deci nu prea are experiența comerțului, trebuie să-i trecem cu vederea unele greșeli inerente începătorilor în materie, cum ar fi respectarea dogmatică a unui program dictatorial (magazinul e deschis zilnic de la ora 6 la 21.00 — inclusiv sâmbăta, iar duminica de la 7.00 la 12.00), sau gesturi care nu respectă demnitatea breslei cum e așezarea produselor de către vânzători în plasele cumpărătorilor, aprovizionarea și curățenia non-stop. În aceste condiții nu e exclusă o grevă de protest a experimenților noștri lucrători comerciali, grevă pusă în dificultate de unicul fapt că e imposibil ca un număr satisfăcător de vânzători să fie prezenți la lucru, simultan.

Lăsând gluma (amară) la o parte, să reținem esențialul: în spatele acestui magazin (cu modestie situat printre cele mai mari magazine specializate pe carne din Europa) se află colosul numit „Comtim”. Cu valoarea, dar și cu necazurile lui.

— Combinatul nostru scoate zilnic pe piață o cantitate de aproximativ 350 tone de carne și, pentru asta, taie 4.500—5.000 de porci în fiecare zi — îmi spune domnul inginer Dan

Stănică, noul director al „Comtim”. Aprovizionăm Timișul, aprovizionăm acest magazin, aprovizionăm Bucureștiul — numai în ziua documentării mele se trimiseseră 200 tone de carne și 28 tone de preparate spre Capitală — și ajutăm încă 20 de județe ale țării.

— Export? —

— Export nu. Până la Revoluție exportam 80 la sută din producție. Acum nimic. Ceea ce e bine, dar și rău în același timp. Vreau să spun că, fără o colaborare cu exteriorul, producția noastră nu poate fi menținută la aceleasi cote. Avem nevoie de 70.000 tone de furaje pe lună, de biostimulanti, de cereale, proteice, medicamente. Nu toate există în țară. Și dacă vrei să obții un kilogram de carne la 4,5 kilograme de furaje concentrate, n-ai voie să improvizezi „din ce ai”. Trebuie să respecti rețeta. Altfel, ai pierdut. Din moment ce exportul — fie și în cantități mici — e interzis, sperăm că statul, prin importuri, ne va sprijini.

Revin în magazin. Da, e coadă. Clienții ies cu sacosele pline. Unii cumpără de 3000—4000 de lei. Cu spaima foamei, inoculată de decenii. Sute de oameni privesc de afară, prin vitrine.

— Cum dom'le, alea chiar sînt de vânzare? Pe lei?

Uimirea e totală. Da, sînt de vânzare. Pe lei. La preț de stat. Iei cît vrei. Măminci pînă-ți vine rău. De-al naibii. C-ai strîns curea toată viața, și acu cine știe cît o ține mînea.

Carnea e a noastră. Ambalajul — refregist. Ține.

RADU CIOBOTEA

P.S. Sosit în redacție, aflu că sutele de tone de carne expediate de „Comtim” s-au volatilizat. Că aceeași săracie lucie lincezește în măcelăriile din Capitală. Să fie Timișoara doar un vis frumos la capătul de vest al unui coșmar fără sfîrșit?

CAZUL STANCA

și cancelariile socialiste
pre și post revoluționare (I)

Orice om este pus în viață în fața unor situații imposibile pe care trebuie să le rezolve într-un fel: fie că le consideră ca fiind peste putința lui de înțelegere și le trece cu vederea, fie că are relații pentru scurtarea drumului în hățișul social, fie că rezolvarea o caută pe căile ierarhice care puse cap la cap sau în paralel pot ajunge încet-încet pînă la Cancelariile cele Mari ale STATULUI (și partidului). Pentru această ultimă variantă a optat Marian Stanca, un om rămas cu sistemul de dinainte și de după evenimentele din decembrie. El poate fi definit — față de noi toți — un revoluționar romantic timpuriu care a avut curajul să-l înfrunte pe dictator prin mijloace proprii și anume aruncîndu-se, pentru audiență, în fața mașinii nr. 1 a țării în 1977 (pentru locuință) și septembrie 1989 (pentru serviciul pierdut în februarie ca urmare a art. 64 lit. „d” din legea nr. 5/1978).

Într-un cuvînt omul a avut de suferit, cum, cînd, cu ce urmări și cine au fost autorii este o dramă care cu greu poate fi descrisă în cîteva pagini. Domnul Stanca este omul-document, unul dintre cazurile grele cunoscute de mine în primele șase luni ale acestui an cînd am avut ocazia să audiez și să ajut sute de oameni. Dar cazul domnului Marian Stanca nerezolvat pînă în prezent, îmi dovedește că un om normal, fără pile sociale și relații oculte, chiar dacă găsește înțelegere la mai marii zilei — probabil din motive politice — nu găsește solitudine la mai micii zilei care, de obicei, sînt și cei vinovați de situația dată și pentru care tot ce s-a petrecut în țară se rezună la o revoluție transmisă în direct la televiziunea română în alb-negru și cenușiu, la o sperietură prin ianuarie-februarie care a trecut în martie-mai, la salam și chiuretaje, la muncă mai puțină și cîștiguri neimpozabile mai mari (cu mult).

Nu am început articolul prin a prezenta profesia lui Marian Stanca pentru a nu vă influența și a vă supune reflexului știut privitor la ospătari, dar dintre sute de țărani, muncitori, tehnicieni, oameni cu studii superioare (supărătoare pentru unii!) audiați nu am avut ocazia să întîlnesc ospătari, necăjiți, și dacă Stanca este ospătar și spune și demonstrează că are necazuri, să știți că într-adevăr are! S-a războit cît a putut cu vicilele arhicunoscute ale alimentației publice localizate de această dată la I.A.P.L. Central și a plătit-o cu partidul și guvernul local rămînînd fără serviciu din

februarie 1989. Dacă în 1977 i-a reușit stratagema abordării lui N.C. prin acțiunea „audiență în autoturismul prezidențial” și a căpătat o amărită de locuință cu cazare provizorie, în septembrie 1989 acțiunea s-a repetat pentru reintegrarea în muncă dar intimidarea nu a mai reușit, „băieții” perfecționați strămutîndu-l urgent din București în localitatea de origine—Călugăreni (unde are și în prezent obiectele din casă) îndepărtîndu-l de cei doi copii și soție pe care au reușit s-o asmuțească împotriva soțului cercetat medical și ulterior pedepsit cu detenție sub masca ocrotitoare a renumitului decret 153/1973.

Pe 4 ianuarie 1990 este eliberat din penitenciarul Vaslui în baza decretului-legii C.F.S.N. și dacă se orientează mai rapid la ceea ce îi prindea pe mai micii zilei gata să-i rezolve cele două probleme: casa și serviciul.

Care sînt revendicările drepte și reparatorii pe care romanticul revoluționar timpuriu le are spre rezolvarea noului regim? PRIMA: să fie reintegrat în munca cu toate drepturile bănești la zi deoarece articolul de lege prin care a fost concediat în februarie 1989 a fost abordat de C.F.S.N. ceea ce înseamnă o recunoaștere a abuzurilor săvîrșite de conducerea unor întreprinderi sub oblăduirea secretarilor de partid. Bineînțeles că toate noile organisme sînt de acord, numai unitatea în cauză — I.A.P.L. Central — nu este! Directorul circumscripțiilor din sectorul 5 se opune C.F.S.N., C.P.U.N., Ministerului de Interne, Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale, Viceprim-ministrului Gelu Voican și mai nou Președinției României — Direcția Relații cu Publicul. În discuție cca. 50.000 lei de plătit pînă în prezent de către I.A.P.L. Central care ar trebui să-și recupereze suma de la fostul director Ivan și fostul secretar de partid al circumscripțiilor din sectorul 5 București(I).

A DOUA: să i se repartizeze locuința care i-a fost aprobată de principiu pe 8 martie 1990 de viceprimarul Enescu (în zona în care locuise Stanca înainte de strămutarea forțată din septembrie 89 — bd. Coșbuc 37—39 — și anume în zona Coșbuc—Izvor — Centru Civic — bloc 118, ap. 5). Dacă soluția reparatorie firească la ceea ce se pune în practică nu exista posibilitatea ca cei mici și puternici din Primăria Capitalei să-i repartizeze ap. 5 unei funcționare a Primăriei Capitalei care deținea o locuință cu 3 camere în Balta Albă și căreia, pentru eforturile depuse pentru victoria socialismului asupra Capitalei, trebuia să i se repartizeze un nou spațiu locativ lîngă fiica sa care — stranie coincidență — locuiește la aceeași adresă din blocul 118 la ap. 4!!! Bineînțeles că toți cei care l-au fentat pe Stanca, neștiindu-l tenacitatea, nu dau doi bani pe avizele favorabile unei rezolvări omeneste și reparatorii date de C.F.S.N., C.P.U.N., M.I., Viceprim-ministrul Gelu Voican (pe 19.06) și mai nou de Președinția României — Direcția Relații cu publicul.

IOAN VICTOR DRĂGAN

NA. — Domnul Marian Stanca îl roagă pe domnul Nicolae STAN să participe la elucidarea și rezolvarea cazului său pe care îl cunoaște foarte bine încă din 1977, de pe vremea cînd funcționa ca aghiotant al dictatorului.

AURELIA BORIGA

RUTA	ORA	INT	LIN
UNGHENI	7 2 0	210 min	4
CURTICI	9 1	240 min	4
GURGU NORD	9 5 0	80 min	5
PITESTI	11 3 5		4
GURGU NORD	11 3 5	60 min	4

Intirzireri pe drumurile europene...

F.S.N.-ul la muzeu

„Numai două săptămîni”, au spus în februarie cînd F.S.N.-ul și-a instalat sediul în clădirea Muzeului de istorie. Dar o lege a lui Murphy arată că orice lucru provizoriu este definitiv. Așa s-a și întîmplat. Acum în Alexandria, strada Dunării 137 „este și nu este” singurul muzeu din oraș. Te uiti pe fațadă și vezi scris pe un afiș mare F.S.N. Iar mai încolo pe un afiș mic, micuț „Muzeul de istorie”. Intrî în hoi și descoperi că toate ușile duc spre birouri ale partidului. Dar muzeul?! căci nu poți să nu te miri cînd descoperi acest hibrid. Amabili, cei din sediu, mă îndreaptă prin grădina spre o clădire anexă cam vrăpădită. Muzeograful caută vreo cinci minute cheile încăperilor, în care sînt stocate colecțiile. O găsește pe cea de la cămaruta unde sînt atent înghesuite piesele de arheologie. Colecția de etnografie o privesc pe geamul unei uși iar cea de numismatică aflu că se găsește într-un seif.

Lucrurile s-au petrecut în bună înțelegere. Muzeului i se promitea de mulți ani un spațiu mai mare. Lă s-a spus să împacheteze căci se vor muta în cîteva zile. Aceasta se întîmpla la începutul anului. Frontul își căuta un sediu și i s-a spus să debarce pentru o scurtă perioadă în sălile eliberate. Și au venit gospodărește cu perdele, birouri, covoare, tv, color. Alexandria a rămas fără unicul spațiu muzeal. F.S.N.-ul s-a expus inutil,

pentru că orice partid care intră într-un muzeu, chiar și pentru o scurtă sedere, riscă să trezească vechi neliniști. Sînt doar opt luni de cînd am reușit să măturăm afară din muzeele noastre P.C.R.-ul.

Domnul Cevei Ilie, prefectul orașului, îmi apunea că această situație nepăcîră se va rezolva: în cîteva săptămîni clădirea va fi demolată. Dacă edilii orașului și-ar fi văzut de treabă această casă (construită în perioada interbelică de arhitectul Pontelli) ar fi fost de mult rasă de pe fața pămîntului și nu ar mai fi apărut atîtea discuții. Pentru muzeu s-a găsit o „soluție” (provizorie, cum altfel): își va muta coletele chiar în sediul prefecturii, în fostele camere ale U.T.C.-ului. Și va aștepta. Pentru F.S.N. încă nu s-a găsit nici un spațiu adecvat. Mai caută.

Iarăși mă agăț de amănunte: dar în Alexandria sînt doar cîteva case frumoase. De ce să le dărîmăm și pe acestea?! În cămăsa lui de beton va fi un oraș anonim. Prefectul este de acord cu mine dar arhitecții au alte planuri. Au și argumente: clădirile vechi nu se armonizează cu cele de pe planșetele lor. Curat argumente. Parcă le-am mai auzit undeva...

Dar, pînă una alta, arheologii continuă săpăturile și aduc la suprafață noi obiecte pe care le oferă colecțiilor care se plimbă dintr-un sediu provizoriu în altul. Cînd proiectatul muzeu va fi gata, pierderile succesivelor mutări vor fi incalculabile. Le vom trece la rubrica: istorie contemporană.

Raoul Bossy — un ambasador pentru eternitatea românilor

În zilele de 29—30 august 1940 — cînd Ribbentrop și Ciano au impus României silnicul diktat — fuseseră invitați la Viena, chipurile pentru negocieri, **ministrii** de externe ai României și Ungariei. Guvernul român trimisese și un al doilea delegat, în persoana lui Valer Pop, iar din partea Ungariei asista însuși primul ministru. Fiind deci prezenți șefii diplomaților germană și italiană, au fost convocați în capitala Austriei și ambasadorii români la Berlin și Roma, precum și omologii lor unguri.

Așa se face că trimisul extraordinar și ministrul plenipotențiar al României la Roma, Raoul Bossy, a avut trista faoare de a se fi aflat în suita oficială a ministrului Mihail Manoilescu, resimțind direct și în chip cit se poate de dureros cumplita nedreptate istorică săvîrșită împotriva statului național unitar român.

Altmineri, Raoul Bossy — care avea bunul obicei de a face însemnări zilnice — a consemnat toate momentele de calvar îndurate la Viena. Iată, spre pildă, cele notate de diplomatul român imediat după impunerea arbitrajului imperialist:

„În modul acesta, mîselește, prin fraudă și surprindere, ca de tîlhari în miez de codru, a fost vremelnice ucisă România Mare. Dar nu este adevărat! Ea nu a murit. Mai falnică și mai mărească ca oricînd, ea va învia ca Mîntuitorul. Și tot ce s-a petrecut azi nu va fi decît un vis urît. Căci Dumnezeu e veșnic, și peste chiuuri vremelnice, menite a purifica neamul nostru, ne va da dreptatea care este a lui și pentru care sîngerăm din moși strămoși. Trăiască România Mare!”

Din păcate, impresionanta activitate diplomatică a lui Raoul Bossy este cu totul necunoscută generațiilor tinere și chiar mai puțin tinere din țara noastră. Un diplomat dublat și de un istoric,

ce s-a aflat în fruntea Legațiilor române de la Viena, Helsinki, Budapesta, Roma, Berna, Berlin și Copenhaga în tensiunii ani 1933—1943 și care ne-a lăsat însemnări zilnice și memorii de o inestimabilă valoare politică și istorică.

Înainte însă de a proceda la prezentarea unor extrase din notele diplomatice ale lui R. Bossy, să parcurgem ampla sa fișă biografică, spre o cit mai completă cunoaștere de către cititorii revistei „Flacăra” a unui reputat ambasador, pe nedrept uitat.

Raoul Bossy, s-a născut la 31 octombrie 1884, în București; era primul fiu al magistratului și scriitorului junimist Vasile Bossy.

De altfel, arborele genealogic al Bossy-ilor are rădăcini bine înfipte în solul multiseclar românesc. Nu știm încă dacă moșia străbună Bossia din Tinutul Hertei și-a luat denumirea de la neamul Bossy-ilor sau aceștia își trag obîrșia și numele de la vestita țarină moldavă.

Cert este că hrîsoavele poartă în înscrisurile lor vechea familie boierească Bossy încă de la 1599, cînd trăia un spătar Bosii în Țara de Sus a Moldovei; înfilnim, apoi un Bosii pîrcălab de Orhei, la 1675, iar un Ștefan Bossy (Bosii) — vel jignicer — a fost fondator al mănăstirii Sf. Spiridon din Iași (1743).

Dintr-o ramură a acestor Bossy se trage tatăl lui Raoul. Urmînd genealogia, constatăm că tatăl — Vasile — era fiul postelnicului Vasile Bossy și al Elenei Krupenski. Care postelnic Vasile era și el fiul căminarului Iordache Bossy și Anastasiei Șendrea. În fine, căminarul Iordache fusese fiul slugerului Iordache Bossy și al Mariei Gherghel.

La rîndul ei, ramura feminină se urma astfel: bunica lui Raoul dinspre tată, Elena era fiica lui aga Răducanu Krupenski-Mălăescu și a Ruxandrei Ro-

setti Tescani; mama lui Raoul — numită Olimpia Borănescu, era fiica lui Ștefan Borănescu și a Mariei Sibiceanu; bunicul dinspre mamă avînd părinți pe pitarul Mihai Borănescu și Maria Tătăranu, iar bunica fiind fiica serdarului Const. Sibiceanu și a Elenei Mărgăritescu.

Prin urmare, părinții, moșii și strămoșii ambasadorului Raoul Bossy sînt demni de a sta înscrisi în orice arhivologie cu pretenții. Vom vedea mai apoi, că acest blazon ilustru se va înregistra fericit după căsătoria cu o aleasă din marea aristocrație românească.

Aceasta fiind descendența, era firesc să se acorde tînarului Raoul o educație aleasă și o instrucție pe măsură. Elev al Liceului „Gh. Lazăr” din București, student la Sorbona, al Facultății de drept și al Școlii diplomatice de la Paris; licențiat în științe politice la 1916.

În anii 1916—1918, R. Bossy a participat ca voluntar în războiul național pentru întregirea neamului, fiind decorat cu „Crucea Meritul Sanitar” și cu „Crucea Comemorativă 1916—1918”.

La 16 februarie 1918, împreună cu Duiliu Zamfirescu (fiul scriitorului), a intrat în diplomatie. A fost, mai întîi, șef de cabinet al miniștrilor de externe Duiliu Zamfirescu și Take Ionescu (perioada 14 martie 1920 — 18 ianuarie 1921).

Între timp, urcă treptele ierarhiei diplomatice: atașat de Legatie (de la 16 februarie 1918), secretar de Legatie cls. III (de la 1 aprilie 1920), secretar de Legatie cls. II (de la 1 noiembrie 1921).

În această din urmă calitate a fost transferat la Legatia română de la Roma (15 noiembrie 1921 — martie 1923). Rechemat în Administrația Centrală a Ministerului Afacerilor Străine, Raoul Bossy a fost îndată detașat — 15 martie 1923 — Director politic la Preșe-

dința Consiliului de Miniștri (premier I.I.C. Brătianu).

După avansarea la gradul de secretar de Legatie cls. I (1 ianuarie 1925), R. Bossy a fost oin nou detașat la Legatia română din Roma (de la 24 martie 1926).

Pe cînd (în două rînduri) a funcționat la Legatia din capitala Italiei, Raoul Bossy a mai îndeplinit cîteva misiuni diplomatice: secretar al Delegației române la Conferința de la Geneva (1922); delegat al României la Institutul Internațional de Agricultură (1921—1923); expert tehnic în Delegația română de la Societatea Națiunilor.

Rechemat de la Roma, Bossy a fost iarăși detașat, de astă dată ca Secretar General al Inaltei Regențe a României (de la 1 octombrie 1927).

Din ianuarie 1930 este consilier de Legatie, pe acest post revenind în Ministerul Afacerilor Străine, odată cu autorestaurarea lui Carol Caraiman pe tronul României — iunie 1930.

Scurt timp, 23 aprilie—1 noiembrie 1931, R. Bossy a fost delegat cu conducerea cabinetului unchiului său Dim. Ghica, ministru al afacerilor străine, (în guvernul condus de N. Iorga), după care — odată cu transferarea la Legatia română de la Viena — începe adevărata și spectaculoasă carieră diplomatică a acestui ilustru ambasador.

Dar mai întîi, căsătoria. La 30 aprilie 1925, Raoul Bossy s-a cununat religios, la biserica Domnița Bălașa din Capitală, cu Senta Cantacuzino — coborîtoare din alte celebre familii de vechi boieri români. Să urmărim, așa dar, înlănțuirea genealogică a doamnei Senta (venerabila octogenară ce iese astăzi în Londra). Domnia sa este fiica lui Nicolae Cantacuzino, la rîndul său fiu al vestitului Gh. Gr. Cantacuzino „Nababul” și al Ecaterinei Bălașanu. „Nababul” era, cum se știe, fiul vornicului Grigore Cantacuzino și al Luxandrei Crețulescu, iar Ecaterina era fiica logofătului Nicolae Bălașanu și a Irinei Văcărescu (născută dintr-o mamă Brâncoveanu).

Mama doamnei Senta a fost Georgette Ghica — fiica lui Emile Ghica și a Ecaterinei Florescu. Mai departe, Emile era fiul lui Ioan Ghica și al unei Filipescu. Pe cînd Ecaterina se arăta a fi și mai înnobilită: fiică a generalului Ioan Em. Florescu și a Ecaterinei Bibescu, avînd deci bunicul (dinspre tată), pe vornicul Manolache Florescu și pe o Facca, iar dinspre mamă pe domnișorul Gh. Bibescu și pe doamna Zoe Basarab-Brâncoveanu-Mavrocordat.

Să tot reprezentîți statul român străinătate cu o așa genealogie rădădită în toate cele patru puncte cardinale ale patriei străbune...

STELIAN NEAGOE ■

(va urma)

Învingători cu statut de învinși Cronologie (IV)

La orele 15.00 vine la Snagov, așa cum promisese, George Brătianu, însă fără a aduce scrisoarea de garanție promisă. Imediat, Mareșalul îi comunică telefonic lui Mihai Antonescu că nu se mai duce la Palat (văzuse care este poziția partidelor și citise pe chipul lui George Brătianu, deprimarea sufletească a acestuia). După aceea dă dispozițiuni pentru prăgătirea plecării pe front (nu știa nimic de trecerea colonelului Dragomir de partea complotiștilor).

Atunci intervine Mocioni Stîrcea care îi cere generalului Sănătescu să-l convingă pe Mareșal să vină la Palat la ora 16.00. La rugămintile insistente ale generalului Sănătescu, Mareșalul acceptă.

Înainte de a pleca la Palat (decî pînă la orele 15.30) Mareșalul dă dispozițiuni pentru primirea, la orele 18.30 la Președinție — în calea Victoriei — a lui Cîrdius și Killinger și ordonă Comandamentului Militar al Capitalei să pună în execuție Planul pentru situații speciale, cu intrarea imediată a trupelor în dispozitiv (decî apare un punct asupra căruia istoricii trebuie să aducă lumină, deoarece, pînă acum, se știe că autorul acestui plan a fost colonelul Dămăceanu și tot el a fost factorul ce l-a declanșat).

După aceasta, Mareșalul pleacă spre

Palat însoțit de garda obișnuită formată din 2 ofițeri și 3 subofițeri (colonelul a încercat să o dubleze dar a fost refuzat). La Palat ajunge la orele 16.12 (după unele informații).

A fost întîmpinat de colonelul Emanoil Ionescu, omul pe care Mareșalul îl ajutase tot timpul, îi fusese profesor la Școala de Război, îl trimisese la Palat ca om de încredere. Așa sînt unii oameni! Este condus la casa nouă în salonul galben. Aici este întîmpinat de rege. Ceilalți complotiști — Grigore Niculescu Buzescu, generalii Sănătescu și Anton colonelul Dămăceanu, Mocioni Stîrcea, M. Ioanițiu, căpitanul Vergotti, maiorul Dumitrescu și cei trei subofițeri destinați pentru arestare se aflau în alte încăperi.

Deci la ora sosirii Mareșalului, hotărîrea de a-l aresta era luată. Colonelul Dămăceanu și Mocioni Stîrcea primiseră dispozițiuni de la Emil Bodnăraș că Mareșalul trebuie arestat acum ori niciodată.

Timp de 45 de minute (după afirmațiile unor complotiști) sau două ore (după cele relatate în mărturisirile din caietul roșu de Mareșal) regele a ascultat aproape imposibil expunerea situației făcute de Mareșal.

De aici, iar informațiile asupra modului cum s-a produs arestarea sînt diferite în funcție de sursă. Un lucru

este cert: ea a fost condusă personal de rege și s-a făcut între orele 17.15. Ce cuvinte s-au schimbat, dacă Mareșalul a fost agresat sau nu... toate sînt neclare încă.

Ceea ce se știe în mod sigur este că la arestare au participat — ca executanți: Maiorul Dumitrescu, ajutorul comandantului batalionului de gardă, plutonierii Bîlă și Rusu, sergentul Dinu și 2—3 soldați, toți înarmați.

În ultimul timp a apărut și versiunea Mareșalului (care se pare a fi cea mai corectă din toate, cunoscînd caracterul integru al acestuia). Așteptăm și o versiune a regelui — sinceră. În nici un caz nimeni nu poate fi de acord integral cu interviurile acordate — în septembrie 1944 ziaristului Archie Gibson de la Daily Sketsk sau Alfred Cholerton de la Daily Telegraph, sau în iunie 1946 ziaristului elvețian Fernand Gigon.

Mareșalul și Mihai Antonescu au fost conduși la etaj și închiși în dulapul filatelice din biroul aflat acolo — o încăpere murdară, fără aerisire, fără lumină și de dimensiuni reduse. Aici sînt ținuți sub pază circa 8 ore, pînă către orele 01.00 (24 august). În aceste momente, așa cum îi relata de curînd actualul general maior Teodorescu ziarului „Românul”, Mareșalul și-a scris mărturiile sale zguduitoare într-un caiet din birou (caietul a fost recuperat a doua zi după bombardarea și distrugerea casei noi de către germani și păstrat 45 de ani ascuns).

După arestarea celor doi se trece imediat la dezarmarea și arestarea gărzii Mareșalului precum și la arestarea (individuală, prin chemare la palat sub diferite motive) a doi miniștri (generalii C. Z. Vasiliu și C. Pantazi) și a

colonelului Elefterescu — prefectul poliției capitalei.

Să vedem cum au decurs lucrurile după aceea. La orele 01.00 (24.08) sosește la Palat Emil Bodnăraș împreună cu Ștefan Mladin și alte cinci persoane, și folosind un microbuz al Palatului condus de Ilie Dănuț îi ia de aci pe cei cinci arestați și-i duce într-o casă conspirativă din Vatra Luminoasă unde sînt dați în paza Iliei din Nădomir, eliberată în noaptea aceea din închisoare. În ziua de 24.08, dimineața casa nouă din curtea din spate a palatului este bombardată de aviația germană și distrusă.

La 31 august orele 17.00 — deci la șapte zile de la arestare. Cei cinci din Vatra Luminoasă sînt preluați de generalul locotenent Tevcenkov și duși la punctul de comandă al Armatei 53 sovietice unde au fost ținuți o noapte. În cursul zilei de 1 septembrie au fost duși la punctul de comandă al Frontului 2 Ucrainian și apoi — se pare că imediat — au fost trimiși la Moscova unde au fost închiși în celebra închisoare Lublianka.

Înainte de a încheia, îmi cer scuze pentru eventuale omisiuni, relații incomplete sau erori. Materialele și lucrările avute la dispoziție — în afară de memoriile, scrisorile sau interviurile celor ce au făcut parte din complot, care sînt mai mult justificative — au fost foarte puține. Martorii, care mai trăiesc (și am discutat cu foarte mulți) sînt foarte reticenti și majoritatea au cerut insistent să li se păstreze anonimatul. Pentru aceasta a trebuit să trec — deocamdată — peste multe informații care ar fi putut dămuri multe lucruri.

Col. (r) ing. MARIN POPESCU ■

Basarabia — cetate a limbii române

GRIGORE VIERU

În limba ta

În aceeași limbă
toată lumea plinge,
în aceeași limbă
ride un pământ.
Ci doar în limba ta
durerea poți s-o mingii,
iar bucuria
s-o preschimbi în cînt.

În limba ta
ți-e dor de mama,
și vinul e mai vin,
și prînzul e mai prînz.

Și doar în limba ta
poți ride singur,
și doar în limba ta
te poți opri din plîns,

Iar cînd nu poți
nici plinge și nici ride,
cînd nu poți mîngîia
și nici cînta,
cu-al tău pămînt,
cu cerul tău în față,
tu taci atunci
tot în limba ta.

I-a fost dat Chișinăului, la sfîrșit de august, să fie capitala românismului. Sărbătoarea „Limba noastră”, devenită în mod oficial zi națională a Basarabiei, a marcat împlinirea unui an de cînd parlamentul acestei părți din Moldova lui Ștefan cel Mare a hotărît ca limba de stat să devină limba băștinașilor, deci limba română, și ca aceasta să capete haina ei firească — adică grafia latină.

Cînd vorbești și scrii într-o limbă, gîndești în acea limbă. „Doar în limba ta / durerea poți s-o mingii”, „în limba ta / ți-e dor de mama”, „în limba ta / te poți opri din plîns” și chiar taci „tot în limba ta”, cum spune Grigore Vieru. În Basarabia, se scrie și se vorbește românește, adică în Basarabia se gîndește românește. După o jumătate de veac în care genocidul cultural și etnic, deportările și arestările, persecuțiile de tot felul n-au izbutit să-i facă pe moldoveni să uite că sînt români, ca și frații lor de dincoace de Prut, ca și frații lor din nordul Bucovinei sau al Maramureșului, iată că în această străveche vatră a românilor se poate respira din nou, iată că băștinașii pot să spună și altfel decît în șoaptă cine le-au fost strămoșii, cine sînt ei înșiși.

Sub faldurile tricolorului albastru-galben-roșu, drapelul de stat al Moldovei, intonînd ca pe un adevărat imn versurile lui Alexei Mateevici din „Limba noastră” alături de versurile care pentru noi toți înseamnă identitatea națională deplină — „Deșteaptă-te, române” —, sute de mii de basarabeni, și, împreună cu ei, mii de alți români

„Limba noastră” nu a fost însă doar o sărbătoare. În Basarabia, bisericile au început să fie restaurate sau reconstruite. La Zaim, satul lui Alexei Mateevici, a fost înălțată, cu sprijinul Ligii culturale pentru unitatea românilor de pretutindeni, o statuie a poetului. La Chișinău, readusă pe locul său inițial și așezată pe un soclu corespunzător,

este o imensă sete de cultură, o nesfîrșită sete de adevăr.

Tot ce s-a făcut, tot ce se face e rodul unei munci și al unei lupte care a început cu mulți ani în urmă. Nu întîmplător, aici, poezii, prozatorii, oamenii de cultură sînt deputați sau miniștri. Procesul de renaștere a Basarabiei este, în primul rînd, un proces cultural. Dar el este, deopotrivă, și social-economic. Basarabia are extraordinar de mulți oameni politici tineri și competenți. Triumful marcat de marea sărbătoare de la 31 august este și un triumf al muncii acestor oameni politici.

Fiind implicați cu tot sufletul în reînvierea spiritului românesc de dincolo de Prut, cred că trebuie să putem să și învățăm cîte ceva de la basarabeni. Mai ales pentru că ei au dreptate cînd afirmă că, de fapt, revoluția română a început în Basarabia. Ei sînt primii, între români, care au avut curaj. Acum privesc spre noi cu speranță și încredere. Și noi, în România, abia am început să renaștem. Întreaga suflare românească trebuie să aibă înțelepciune și dragoste de adevăr. De la Nistru pîn' la Tisa.

CONSTANTIN DUMITRU ■

De la Nistru pîn' la Tisa

veniți din Bucovina de Nord, din Herța, din America sau Australia, dar — se înțelege — mai ales din România au sărbătorit la Chișinău această adevărată reînviere a spiritului național. Sărbătoarea a cuprins, practic, toate localitățile basarabene, așa că putem vorbi de milioane de oameni care, la 31 august, au arătat lumii întregi — dacă mai era nevoie — cine sînt și ce doresc.

statuia lui Ștefan cel Mare privește pînă la Nistru și mai departe. Străzile și-au recăpătat numele tradiționale sau au căpătat nume potrivite cu realitățile neamului românesc de aici. „Ștefan cel Mare” în loc de „Lenin”, „Eminescu” în loc de „Komsomolskaia”, apoi „București”, „B. P. Hașdeu” ș.a.m.d. Au venit multe cărți din România și or să mai vină. Școlile, muzeele, bibliotecile capătă rolul lor firesc. În Basarabia

LEONIDA LARI

Limba

Țară-a mamei și-a tatei,
Maică-a mea și a ta.
Am nevoie de limbă,
Spre a nu vă uita.

Am băut-o cu lapte
Și-am cîntat-o la nunți,
Cu ea morți petrecut-am
Peste albele punți.

Tu, copile, ce-n preajmă
abia-ncepi să îngini
Dacă limba uita-vei,
Ne-om simți mai străini.

Chiar să ai și-avuție
După bunul tău plac,
Fără limba străbună
Vei fi cel mai sărac.

Căci și dor, și iubire,
Și durere, și greu,
Le vei trece prin minte,
Nu prin sufletul tău.

„Păstori ai grăiiului

O convorbire purtată de George Arion cu Ion Hadărcă în ziua de 6 mai pe malul drept al Prutului, într-un loc ce s-a numit, de atunci încolo, Poiana Română, este publicată abia acum. N-a fost, propriu-zis, un interviu. Doi scriitori au stat de vorbă. Unul conducea Frontul Popular din Moldova, celălalt era redactor șef la „Flacăra”. Un reportofon a înregistrat, aproape întimplător, această convorbire. Se vorbea mult în acea poiană și la masa care fusese întinsă atunci, cu prilejul Podului de flori de la Prut, așa că unele replici n-au mai putut fi descifrate. „Limba noastră cea română” începuse să se afirme ca o acțiune a F.P.M. Ea fusese, mai întâi, în capul cîtorva scriitori basarabeni.

Așa cum și dorința de a se reveni la grafica latină a limbii române vorbite în Basarabia și de a se impune această limbă a băștinașilor majoritari în acest teritoriu ca limbă de stat s-a afirmat mai întâi de către scriitori. Dar ea a fost, potrivit, a tuturor moldovenilor de dincolo de Prut. Care n-au uitat, oricît au fost siliți să uite, că sînt români.

În Basarabia, au triumfat scriitorii. Adică, mai exact, scriitorii au simțit și au știut să afirme cu tărie spiritul neamului lor. Iată de ce gândurile lui Ion Hadărcă, rostite într-un dialog aproape interviu, au o semnificație deosebit de înaltă. (C.D.)

— Mai întâi, domnule Ion Hadărcă, vă rog să mă convingeți că am trecut o graniță.

— Dacă întoarceți privirea peste umăr, vedeți însemnele unei granițe de stat sovieto-române, care înseamnă, pur simbolic, niște parametri de statut oficial. Dacă vă întoarceți însă privirea în această poiană unde a înflorit tricolorul, unde se cîntă aceleași cîntece, se vorbește același grai, adică există același sentiment al unității, m-aș mira să găsesc argumente de convingere că s-a trecut un hotar, ori că există între noi doi o graniță. Este un univers absolut, univers care nu-și are sîc însuși așa, careva hotare. Așa este o societate mutilată, alterată de dogme, de orientări falsificate. Dar acest univers, atîta timp cît trăiește, respiră, cîntă, iubește omul, graiul, poartă un drapel, are niște neamuri de la Prut, de la Iași, de la Chișinău și de la Grozești am întîlnit, acestea nu sînt simboluri naive de frontieră.

— Astăzi s-a trecut la ora oficială a Bucureștiului. Mai era oare nevoie?

— În clipa cînd „să zicem, în parlament vine un oarecare venetic și-ți declară că legile, dar zicem legile vitale ale acestei țări și ale acestui pămînt nu funcționează în careva rață a acestui pămînt, acestui teritoriu și ei zic că nu se subordonează și nu se supun, în clipa aceea îți dai seama că e nevoie de asigurarea unei eficiențe a acestei legi. Am proclamat tricolorul, fusul orar și aducem la cunoștință acelui venetic că este un oaspete care trebuie să se conducă de legile gazduirii.

— De ce este nevoie totuși?

— La ultima sedință ce a avut loc vinerea trecută în parlamentul nostru, în clipa cînd intrasem într-un impas parlamentar, această sedință, dată fiind problema nesupunerii la legislația republicii, cineva, un mucalit a propus să iasă și a îndemnat spre iertarea celor care au comis greșala și i-a îndemnat spre pocăință și spre iertare creștinească. După aceea, am ieșit eu să anunț încă o dată oamenilor, membrii parlamentului și cei care ne ascultă în direct, ziua și modalitatea participării la acțiunea de

azi, 6 mai. Mi-a străfulgerat așa o idee că, dacă are totuși un efect frumos, pozitiv această acțiune de azi 6 mai, Podul de flori de la Prut, atunci Frontul Popular din Moldova se angajează să facă un pod asemănător peste Nistru, căci luați aminte că hotarul adevărat, granița este poate acolo, frații mei dragi români. Vă veți pătrunde de drama aceasta care mai există. Pe malurile Nistrului, să trecem noi de la izvoare pînă la revărsare în Pontul Euxin și să umblăm de la cetate la cetate să vedem ce mai fac cetățile lui Ștefan cel Mare, cetatea Plopinului care astăzi nu are dreptul să arboreze deasupra un tricolor. Ce mai face cetatea Sorociei, care se uită trist în apele Nistrului, fiindcă de partea aceea este o altă realitate? Ce mai face cetatea Chirghinului între zidurile căreia astăzi este o unitate militară? Ce mai fac Cetatea Albă, Chilia? Aici ar fi deci continuarea, tocmai aici vroiam să ajung, ar fi asigurarea poate a unui circuit împotriva legilor fizice, dar întru totul în continuarea legilor istorice de scurgere, de curgere a florilor aruncate astăzi în apa Prutului către mare și întoarse înapoi pe gura Nistrului.

— Sîntem în data de 6 mai. Deci nu s-a uitat nimic?

— Nimic nu s-a uitat dragii mei și totul renaște acum pas cu pas, filă cu filă, oră cu oră.

— Ce credeți că va rămîne din ce s-a petrecut azi aici?

— Din ceea ce se petrece, se întîmplă, se consumă în ziua aceasta, va rămîne un sentiment mai integrat, mai reabilitat, va rămîne o datorie mai împlinită, va rămîne sentimentul că sîntem într-o respirație, că nu sîntem străini, nu sîntem înstrăinați, că ne-am regăsit ființa proprie, ne-am regăsit neamurile. Va rămîne sentimentul că asemenea restricții care mai există, în inima neamului, în interiorul ființei noastre, aceste piedici pot fi înlăturate nu cu explozii, nu cu dinamită, doar cu explozia garoafelor, cu hora aceasta, cu cîntecul, cu poezia Sofiei Vico-veanca, cu prezența poeziei, a memoriei, a cărților, a Preasfinției Sale Ioachim de la Huși care a binecuvîntat această acțiune, cu sentimentul că putem acționa

pe aceeași linie cu același efect pașnic mai departe. Următoarea acțiune care va avea loc la 28 iunie cred că va avea o altă orientare, dar pe aceeași linie a integrării.

— Ce credeți că s-ar întîmpla în istorie dacă războaiele se pot cîștiga cu flori?

— Eu cred că această Europă, care acum renaște ca un Crist la 2000 de ani de la înviere, această Europă poate cîștiga războaiele numai cu floarea.

— Ce rol acordați culturii în această rămînere în același spirit al nostru?

— Cultura va avea funcții prioritare. Ne-am cam lămurit cu perioada chimizării, cu perioada intensificării tehnocasmice, cu perioada militarizării. Noi ziceam că acest secol e secolul revoluțiilor, că este secolul comunismului, că este secolul progresului tehnico-științific. S-a cam consumat acest secol cu foarte multe surprize negative, aducîndu-ne războaie, ne-a adus Cernobilul și alte efecte destructibile. Acum ne apropiem de un alt secol care se prezice a fi secolul culturii. Prin cultură ne vom reintegra în pacea universală, în sentimentul adevărat al omeniei.

— Cîți ani aveți?

— Am 40 de ani, m-am născut la 17 august 1950, în ani grei. N-ar însemna lucrul acesta nimic, atîta doar că s-au întîmplat niște evenimente triste, au fost ridicăți, și deportați toți unchii mei frații, surorile tatălui, bunicului; au fost nevoiți să se refugieze în România unii, ceilalți au înfundat pușcăriile.

— Dacă ați încerca să dați o definiție a spiritualității românești, cum ați descrie-o?

— Spiritualitatea românească, simbolizată prin tricolor, are în miezul său ideea de tezaur de aur, de simbol nestemat. Poate din această cauză au fost cam multe gurile flămînde care s-au îngrămădit în jurul acestui tezaur. Poate din această cauză marii noștri anonimi ne-au lăsat drept testament baladele, și-au făurit acel sentiment mioritic de care vorbea Lucian Blaga. În zona aceasta de frontieră îl simțim la fel, doar poate că mai reliefat, adică mai nuanțat în realitate, în sensul că noi avem perioade de

elan și perioade catastrofale, de declin. Aceste perioade de elan coincid cu existența marilor eroi și evenimente — Emilianescu sau 1917—1918, imprimînd altă conștiință, alt elan, alt apogeu al spiritualității noastre. Sînt, apoi, perioade de prăbușiri apocaliptice. Undeva, nu departe de zona aceasta de frontieră este o mănăstire, una dintre cele mai vechi mănăstiri de pe teritoriul Moldovei. Este vrea mea lui Alexandru cel Bun. Poate o leagată de legenda lui Grigore Ureche cînd acel Nestor întîlnit pe malurile de dincoace de Prut. Și iată, la întrunirea unei asociații care se numește „Limba noastră cea română” îmi permit să fac o analogie între limba noastră și această mănăstire. Acolo, undeva, alături este un cîmîtir. Un cîmîtir al românilor. S-au păstrat zidurile acestei mănăstiri, niște cărți, niște tonuri arhitecturale. Și tot acolo am avut sentimentul că vîd în fața ochilor un altfel de simbol de mănăstire decît cel cîntat în balada lui Manole. Este o mănăstire care nu se ruinează, ci care are nevoie de cer, aer. Este o mănăstire care se rezidește și ne rezidește pe noi. Parcă ai lucra pe dedesubt turme de cerbi și de zimbri. Parcă ar îndemna o țară, după aceste perioade catastrofale, de comunism, ateism care au ruinat nu numai această mănăstire, ci multe alte mănăstiri, ale sufletului nostru, ale culturii noastre, ale spiritualității noastre. În poezia acestor vicisitudini, ea renaște, regenerează, rămîne acolo și se renaște pe noi, renaște capacitatea creatoare a acestui neam. Noi sîntem mai aproape de această formulă, vorbind de o formulă modernă a spiritualității românești. Noi nu căutăm undeva aiurea, în niște forțe destructibile, străine, care sigur că acționează. E cazul să căutăm pricinile acestor fraude, ori ale acestei toleranțe de forțele de distrugere. Undeva, în simbioza între mănăstire, balada Miorița și același meșter care construiește. Construiește nu pe un teren gol, dar construiește fiind îndemnat, minat din urmă de tot acest tezaur de care vă vorbeam. Tezaur aflat între acest cer albastru de deasupra și singele strămoșilor.

— De ce credeți că în această parte a lumii democrația se naște atît de greu, pe urmă pierе și iar renaște?

ION HADĂRCĂ

Darul vorbirii

Cu el mă apăr, cînt și nu atac.
Pierd scumpe desfătări
dacă-i pierd darul.

Și mă întorc în cuvînt,
în scutul vorbirii,
Precum după lungi călătorii
Prin tărîmul trecutului
M-aș reîntoarce în țară.

... Caracteru-i eliptic se manifestă
cînd vorbim despre lucruri în
absența lor. Concretul vorbirii
sau haina fonetică a
trăirilor. Emotivitatea cuvîntului
este culoarea lui între alte
culori. Tăcerea. Ea vine dinlăuntrul
cuvîntului și din afara lui,
dinaintea cuvîntului și, la urma
urmelor, a spune ceva e ca și cum
ai mișca unele planete
prin univers...

ai ființei noastre

— Noi sintem un pămînt care cade și
tem totuși un pămînt, o națiune poate
a bogată și prea darnică. Forțele vio-
poate nu au fost pînă la ca-
rățiite, prin jertfă, prin sacrificiu,
au fost anatemizate. Ele parcă ar re-
ni, sint date afară pe ușa de biserică
întră pe fereastră, prin turle ruinate,
pe dedesubt și iar caută să pătrundă în
ar. Poate că avem bogății prea multe,
ate și avem un pămînt prea bogat,
au avem păduri prea generoase,
ate și un suflet condiționat de aceste
gății. Și aici mai există, pe undeva, și
ică lipsă de responsabilitate în fața is-
iei. Ca și cum ingenuncherea aceasta
-ar umili și parcă ne-am complăce și
această privință. Abia distrugem tem-
statul și dogme și iarăși le creăm,
ăși ingenunchem, iarăși cu lozinci și
le și scandări și așa mai departe. Vă
reb: n-ar fi cazul să ne mai oprim,
mai vedem și să nu ingenunchem?

— Dar să fie în firea românului acest
etit spre ingenunchere, chiar o fatali-
e?

— Poate că sintem idolatri.

— Credeți că dacă atîta vreme am spus
a, am gîndit alta, sau am spus ce gin-
am într-un cerc intim poate să ne mar-
eze ca ființe?

— Ar trebui să lărgim sferile de in-
pretare a ființei noastre, dar ar trebui
ținem seama de experiența altor po-
are. Am putea spune că nu sintem
ici: aș putea să-i amintesc pe cei care
t iarăși popoare condamnate, încercate
aceste dureri istorice. Dar cred că to-
și avem dreptul la ființă și sintem din-
ființele acelea care, avînd acest te-
ar, aceste monumente, această limbă
realizată de atîția poezi, gînditori, filo-
fi, preoți, poate chiar păstori ai grai-
și ai ființei noastre, avînd toate ace-
ar fi mare păcat la un moment dat
disperăm definitiv din amalgamul
esta de civilizații, să dispărem cu toate
este valori ale noastre. Este poate un
ept al creatorului de a improviza ab-
lut cu conștiința noastră și cu ființa
easta.

— Credeam că un om politic, fiind
îșnuit cu oameni politici de care am
ut parte atîția ani trebuie să se ex-
ime numai deocînd cu violență, siguranță
glas. Și iată că întîlnesc și un om po-
ic care vorbește normal, civilizat despre
importante pentru întreaga
mănie, dar fără a susține în același
np că sint adevăruri absolut personale
doar propune spre meditație niște ade-
ruri ale sale.

— Poate că e de vină anturajul, condiții-
acestea, mediul acesta destul de poetic (se
de și glasul privighetorii, și susurul
elor). Și aș vrea să vă asigur că, ori-
id, exprimarea unui gînd este conști-
area unor meditații. De altfel, întot-

deauna m-am ferit de formula cazonă,
pentru că ar exista un pericol al neco-
municării, neîncrederii, nesiguranței
poate.

— Credeți că libertatea aceasta pe care
ne-o îngăduim va dura?

— Eu cred că este un început și este o
șansă pe care nu avem dreptul să o ra-
tăm pentru că, altfel, consecințele ar pu-
tea să fie fatale. Avem certitudinea că
sint atîtea resurse umane, spirituale, per-
sonalități neindiferente față de ceea ce
se întîmplă între noi, în noi. În timpul
campaniei electorale de anul trecut, în
timpul mitingurilor acelea de sute de mii
de oameni pe care le-am inițiat, am fost
participant, animatorul poate, în multe
împrejurări, am fost străbătut de multe
ori de niște fiori în care se sintetizau mii
și mii de priviri de rădăcire, de speranță
de căutare a unui punct de sprijin. Omul
care are cit de cit cuget simte că este in-
demnat să săvîrșească ceva în inimile
celor care sint încă în rătăcire, este da-
tor, cu prețul sănătății, cu prețul nopților
nedormite, poate punînd pe altar ceva
mai mult, chiar totul, sintem dator cu
totii să o facem. Am purta o vină mare
dacă nu am găsi căile de ieșire. Cău-
tîndu-le împreună le vom găsi. În copii-
lărie am trăit acest sentiment care a ve-
nit așa, instinctiv, un sentiment genetic
al fricii, o frică venită din însuși codul
nostru existențial, o frică venită de la
nu știu care strămoși. Era perioada cînd
încă te mai temi de umbrele înserării, de
baba Hîrca, acea grozăvie din poveste. Și
apoi a fost o vreme cînd nu am mai în-
cerat acest sentiment. Acum simt că
parcă ar încolți din nou niște umbre. Am
văzut, ca și azi, mișcări mari de oameni
orientați către ceva, către o descoperire
a ceva propriu. Dar aceste energii mari,
dacă nu sint stăpînite, ele ar putea să se
declanșeze, să aducă alte surprize. Eu
n-aș vrea să deschid paranteze, dar și
momentele acestea, cum ar fi de exemplu
campaniile electorale, aduc surprize so-
ciale cînd încep a lupta între sine nea-
murile dintr-un sat, prietenii dintr-un
colectiv, frații care se credeau frați de
idei. Nu cedează nicicum unul în fața
altuia. Aici încep a lucra spiritele, for-
țele diabolice din noi. Sint cazuri de
agresivitate, de neînțelegere, de necomu-
nicare. Toate acestea sînt de firea umană,
dar în anumite momente, parcă ar ex-
ploda, ar ieși la suprafață. Noi am trecut
de două ori prin aceste campanii și dum-
neavoastră treceți acum. O să treceți cu
succes, cu mai puține pierderi.

— Dar ce împiedică ființa umană, vor-
bind la modul general, să accepte dialo-
gul, să accepte părerea altcuiva, posibi-
litatea de a se confrunta pe tărîmul ide-
lor oricînd?

— Cred eu că dorința de a se afirma cu
orice preț este nedemnă, adică omul nu

corespunde unui loc, unei angajări, unei
situații. Dar face tot posibilul ca să men-
țină această stare de lucruri. Și aici eu
cred că unicul semn de orientare ar fi un
echilibru al cugetului, al propriilor pos-
ibilități intelectuale, profesionale ș.a.m.d.
Dacă lucrurile acestea se imbină între
ele, atunci omul nu pretinde la mai mult
și, în același timp, i se dă cu mai multă
dăruire, pentru că este mai deschis. Nu
este tentat de a face surprize care ar pu-
tea să ducă la o stare cînd nu ar mai pu-
tea, nu ar mai avea dreptul și i-ar fi ru-
șine să se uite chiar în ochii celor apro-
piați.

— Care a fost cea mai mare durere din
viața dv.?

— Am să v-o spun. Am pierdut cițiva
prieteni foarte buni. Prima durere, prima
pierdere, a fost cînd am pierdut un prie-
ten din copilărie. Prietenul de copilărie
este totul, este omul cu care te duci la
scăldat, căruia-i povestești cele mai tai-
nice gînduri, primele încercări printre
idei, căruia i te destăinuie, și atunci cînd
te trădează, omul acesta — parcă te-ar
trăda propria ființă. Apoi au fost dureri
și de alt ordin, nu a fost o durere renun-
țarea la cernetul de partid pentru că ges-
tul acesta a venit dintr-o convingere
poate că mai mult a fost o revenire la
propria purificare, stare de bine, dar a
mai fost o durere atunci cînd undeva, în
jurul anilor '80, am simțit falsul acestei
inerții sociale în care gestam cu toții și
dv. și noi și imperiile ca atare și mi-am
dat seama că aș putea rata o viață. Au
fost și dureri legate de insuficiență, ne-
mulțumirea față de un act de creație.
Observați dv., cînd poezii, cînd scriitorii
încep să facă politică eu cred că totuși
este un lucru nefiresc, societatea înseam-
nă că se află într-o criză de valori și
atunci vin alte argumente de convingere,
pentru că în genere toate lozincile a-
cestea, toate sint aruncate la groapa isto-
rică, cauți alte argumente, în clipele ace-
stea creatorul simte niște dureri extraor-
dinare pentru că marjele adevărului se nase
cu durere. Am pierdut o bunică căreia îi
ziceam mamă, fiindcă era tot timpul cu
mine, părinții erau la acea gospodărie
colectivă căreia ei îi ziceau colhoz, lucrau
din zori pînă-n noapte, și bunica m-a
crescut propriu-zis, am fost cu cițiva ani
în urmă într-o călătorie în Bulgaria,
n-am putut să comunic cu bunelul meu
care mai era încă în viață, locuia în
București și sentimentul acela poate că
a fost ceva mai mult decît o durere, am
aflat abia apoi întorcîndu-mă acasă că în
noaptea aceea mi-a murit bunelul cînd
treceam pe lângă București, și am avut o
viziune ori că a fost un semn, ori că a
fost un vis, am avut o viziune că uite
parcă era sufletul bunicului și mă striga
nepoate mai stai un pic, nu te duce, re-
nunță la asta, și nu l-am simțit pentru
că nu am simțit pînă la capăt chemarea

aceea, și este un lucru pe care n-am să
mi-l iert toată viața.

— Da, este foarte greu să fii optimist.

— Da, optimist aș fi tocmai în ziua
aceasta de astăzi, 6 mai, cînd am făcut cu-
nostință. Iarăși trăiesc surpriza unei cu-
nostințe cu care pot comunica, și îmi pot
destăinui unele gînduri...

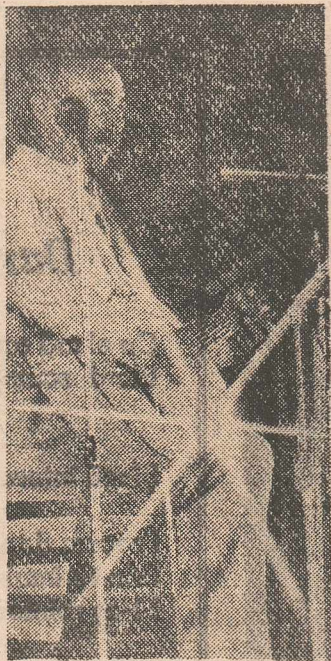
— Nu știu dacă formulez foarte corect,
dar democrația mi se pare mai naivă,
mai sinceră și nu suficient de pregătită
pentru a-i înfrunta pe cei care nu vor să
promoveze decît dictatură, intoleranță,
violență. Ce credeți?

— Nu sintem, totuși, înconjurați de
ziduri chincești. Nu sintem în fața
idolilor veșnici cu șapte, zece mîini. Noi
sintem în miezul unei civilizații euro-
pene. Firește că democrația este foarte
vulnerabilă în fața unor forțe destruc-
tive, dar luați aminte: democrația de-
pinde de energiile sincerității umane.
Omul absolut sincer poate convinge cu
procedee democratice, poate convinge cu
opinie. Un milion adunat în jurul lui e
în stare să simtă orice notă falsă, să o
aprecieze și să-l dezonoreze în clipa cînd
îi minte. Neîntînd în miezul acestei civili-
zații europene, ci conducîndu-ne după
alte procedee de comunicare și de afir-
mare a acestei sincerități, o sinceritate
democratică în sensul puterii unui popor
descătușat și absolut sincer unul în fața
altuia, noi nu vrem să apelăm la lozinci
care ar trîsă și ar dăuna. Nicidecum nu
vrem să aducem idoli noi, nu vrem noi
să aducem noi icoane și să le întîndem.
Este inoportun și ar putea fi fatal. Adică
vrem să redăm democrației propriu-zise,
poporului, celui ce mă ascultă și ne as-
cultă în clipa aceasta sentimentul că el
însuși, fiind un univers, fiind o persona-
litate, fiind unul născut uns de Dumne-
zeu, născut și blagoslovit în acest univers,
omul este capabil să decidă calea existen-
ței sale și el are pentru aceasta toate
normele morale, spirituale, politice pregă-
tite, încifrate în acest univers, în această
simțire a sa. Nefalsificat de postulatele
acestea, aș zice orientale, care, din pă-
cate, pe ici pe colo se mai formează, el
simte nota falsă. În clipele acelea, el
poate decide. În clipele acelea, democra-
ția este vulnerabilă. Dacă decide în cli-
pele acelea fals, poate lua o decizie care
poate periclita însuși procesul democratic,
iar reinstaurarea regimului de echilibru
al democrației, adică al libertății spiritu-
lui fiecăruia dintre noi, ar fi ca fiecare să
se simtă demn, neumil, neminimizat,
ridicat la valoarea propriei sale conștiin-
țe. Și atunci fiecare din noi e capabil să
decidă.

GEORGE ARION ■

TUDOR GHEORGHE :

„Lacrima trece prin sîrmă ghimpată“

La etajul 16 al hotelului Cosmos din Chișinău, Basarabia. Primul pretext de insomnii, Luna plină și un teribil concert Pink Floyd la televiziunea locală, sonorul dat la maximum de vecinul meu, George Stanca, un al doilea pretext, și al treilea, cel mai tare, vizita, în camera mea, a lui Tudor Gheorghe ținînd în brațe un pepene ca o lună plină...

Ce v-am spus pînă acum pare eliptic, ori de predicat, ori de subiect. Cu acest simțămînt și pentru a nu altera bunele oficii ale gramaticii noastre de care mi-a fost un dor nebun în Basarabia, în spiritul topicii auzite o săptămînă întregă, al fermecătelor cuvinte antediluviene redeseptate din moși de basarabeni și alit de surprinzător de apte să fie explicații sentimentale,

ei bine, toate astea la un loc au devenit, subit, pretexte care au emanat următoarele :

REPORTER : Ce e timpul pentru tine, Tudor Gheorghe ?

TUDOR GHEORGHE : Am 45 de ani și nu m-am răstignit la 33 considerînd că trebuie să trăiești pînă la sfîrșit patimile și, cită vreme cred că existența mea trebuie să fie un sir lung de patimi (altfel n-aș cînta așa !), timpul nu mai contează.

REP : Îți mai poate cînta cineva cîntecele ?

T.G. : Da. Așa care s-a născut la țară cînd mai erau lăutări adevărați și care s-a împiedicat în nojițele izmenelor ascultînd muzica adevărat populară românească, așa care a făcut un Institut de Teatru să știe cum trebuie „vîndută“ nobil această marfă, cel care să știe că doar Blaga a tăcut

ca o lebădă și Ion Barbu a țîșnit ca un melc, așa care VA ȘTI Dosoftei și Ioan Alexandru, să fi citit de mic rînduri din „Cămașa lui Cristos“ și să creadă că atunci cînd cîntă Lile, ciocirile sau Mărie, Mărie, păpădia nu-și mai trimite semnale în vînt și din plopi nu mai cad ninsori...

REP : Cenacu sau spectacol ?

T.G. : Am făcut în viață două greșeli ; cenacu și spectacol. Eu nu sînt nici una, nici alta. Mă bucur să cred că sînt o trestie bătută de vînt și rămasă între aer și apă.

REP : Cuvînt sau necuvînt ?

T.G. : Între cuvînt și necuvînt încerc să mă găsesc și dacă nu mă găsesc sînt, fie orb, ca Homer, fie iertător ca Dumnezeu. Numai între cuvînt sau necuvînt se poate.

REP : Cîți români sînt în tine ?

T.G. : În fiecare român trebuie să fie 28 000 000, cîți sînt în țară și pretutindeni.

REP : Întrebările astea ți-au fost vreodată întrebări ?

T.G. : Dacă mi le-ai pus și dacă am răspuns, cît de cit, înseamnă că le știam de-atunci din 1 august 1945 cînd mi-am dorit să vin în Basarabia și eram doar nou-născut.

REP : Iar acum, pe urma căreia vieți ai ajuns la Chișinău ?

T.G. : Basarabie, Basarabie, Dorul meu de dincolo de Prut / Nici o sabie / N-o să taie tot ce-am început...

REP : Plîngi ?

T.G. : Numai lacrima trece, discret, prin sîrmă ghimpată...

REP : Și speranța, Tudore.

T.G. : Da, ai dreptate, pentru că, numai așa, într-o bună zi, INTR-O BUNĂ ZI, apa de la Zaim, locul unde s-a născut poetul Alexei Mateevici, va fi bătută și va avea același gust cu apa fîntînii din comuna Podari, județul Dolj. Cîta se ne va fi pînă atunci ?

PAUL AGARICI ■

Limba maternă

Limba maternă, c', floarea maternă

De busuioc și de dor —
Dor de țarine, de doine bătrîne,
De freamătul codrilor.

Ea ne adună, cu soare și lună,
Cu viitorul și trecut, —
Frunză de laur, bătută cu aur,
Aromă de veghe și scut.

Vine din vreme și suie-n poeme,
Îngă baladă și rost —
În mit, în țară, paște-o mioară,
Frate păstorul mi-a fost.

Vine din soare, pășind peste moarte,
Cu bucurii și dureri —
În cer, departe, Luceafărul arde,
Astăzi mai tînar ca ieri.

Limbă preasfîntă, mereu neînfrîntă,
Simplu vorbită de zei, —
Iară și iară senin mă-nfioară,
Dulce melodica ei.

Limbă de piine, de neam ce rămîne,
Casă cu masă în prag —
Cîntă și plînge, cînd roua o frîge,
Ramura verde de fag.

Limbă de pace, de suflet ce tace
Neînfricat și imens —
Crește pămîntul și imple cuvîntul
Cu adevăr și cu sens.

Limbă maternă ca floarea eternă
De busuioc și de dor —
Dor de țarine, de doine bătrîne,
De freamătul codrilor...

Excelenței sale

Domnului Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova

A mai bătut un ceas sfînt pe pămînturile străbune ale Basarabiei. După biruința limbii române, legiferarea drapelului tricolor și dobîndirea suveranității, iată împlinindu-se încă un vis : instituirea înaltei demnități de Președinte al Republicii Moldova și alegerea Dumneavoastră, Domnule Mircea Snegur, în această funcție de cea mai mare răspundere.

La acest eveniment de referință în istoria neamului românesc, Liga culturală pentru unitatea românilor de pretutindeni vă adresează cele mai calde urări de sănătate deplină, putere de muncă, dirzenie și cutezanță, precum și de mari și istorice succese în eforturile Dumneavoastră pentru împlinirea idealurilor românilor de dincolo de Prut.

Pe umerii Dumneavoastră apasă de acum înainte greul mîsei răspunderi pentru viitorul Moldovei.

Folosim acest fericit prilej pentru a vă încredința că Liga noastră va face tot ceea ce depinde de ea pentru a vă sprijini în actele pe care le întreprindeți spre binele poporului român, pentru împlinirea unității de credință, de limbă română și cultură națională, pentru viitorul pe care vrem să-l apropiem prin faptele noastre.

În numele Comitetului Director al Ligii culturale
pentru unitatea românilor de pretutindeni

Președinte,

Prof. dr. VICTOR CRACIUN

Declarația

Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni

în legătură cu manifestările de învrăjbire interetnice și separatiste din Republica Moldova

LIGA CULTURALĂ PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI a fost întemeiată cu o sută de ani în urmă pentru a sprijini direct și constant spiritualitatea românilor din Transilvania. Din momentul înființării a avut numeroși membri basarabeni, în frunte cu B. P. Hasdeu, în umbra căruia, de altfel, a și funcționat. De atunci ea a contribuit deopotrivă la Marea Unire din 1918, întii a Basarabiei, la 27 martie, apoi a Bucovinei, la 15 noiembrie, culminînd cu a Transilvaniei, la 1 decembrie.

Renăscută la 24 ianuarie 1990, Liga noastră continuă marile idei formulate de Nicolae Iorga, militînd pentru unitatea spirituală și culturală a românilor din întreaga lume.

Din perspectiva acestor idealuri nu ne-a fost și nu ne poate fi indiferentă nici soarta Basarabiei. Instigatori ai învrăjbirii interetnice, ai manifestărilor separatiste din unele zone ale Republicii Moldova au făcut posibilă proclamarea ilegală a republicilor Găgăuză și Nisteană, acte de aventurism politic, anti-constituționale, fără valabilitate juridică, nedemocratice și lipsite de orice temelie istoric.

LIGA CULTURALĂ PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI apreciază că aceste manifestări sînt puse la cale de cercuri potrivnice progresului și sînt menite să ducă la destabilizarea vieții politice, economice și social-culturale din Republica Mol-

dova, la subminarea ordinii de stat și la încălcarea integrității sale teritoriale.

În aceste grele împrejurări care ne produc o profundă îngrijorare Liga noastră își exprimă solidaritatea cu demersurile, pline de înțelepciune, fermitate și constantă răspundere politică față de destinul Basarabiei, ale conducătorilor Republicii, ale președintelui ei.

Ne exprimăm speranța că rațiunea va triumfa și că locuitorii de alte etnii din străbuna Basarabie, fie că s-au născut pe aceste meleaguri, fie că au venit ulterior aici, vor înțelege ospitalitatea, omenia, toleranța cu care au fost întîmpinați și primiți de atîta vreme în aceeași casă și la aceeași masă.

O reconciliere generală a neamurilor va trebui să reazeze liniștea, pacea și înțelegerea între oameni. Sîntem încredințați că frații noștri de peste Prut, vor reuși să depășească cu energie și luciditate aceste momente grele, fără să manifeste însă îngăduință față de instigatorii învrăjbirii interetnice, ai acțiunilor separatiste și destabilizatoare.

În ce o privește, Liga noastră culturală va năzui statornic la unitatea credinței, limbii și culturii românilor de pretutindeni, la respectarea demnității și ființei lor naționale, la solidarizarea oamenilor de bună credință din întreaga lume cu idealurile lor drepte și sacre.

LIGA CULTURALĂ PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Fotografiile din paginile dedicate Basarabiei : PAUL AGARICI ■

No cold war!

Este greșit să se creadă că războiul rece a fost caracteristic doar sfârșitului anilor '40 și anilor '50. Războiul rece a fost un sistem, și el a durat până la dezintegrarea, în a doua jumătate a anului 1989, a lagărului socialist. Sistemul consista în faptul că lumea era împărțită în două tabere net delimitate, „capitalismul” și „socialismul”, fiecare având în frunte o superputere, respectiv S.U.A. și U.R.S.S. Ce daune a adus omenirii războiul rece se știe, s-a scris mult despre acest lucru. Mai puțin s-a vorbit despre avantajele felului acesta de alcătuire a lumii. Și au fost citeva, toate ținând de păstrarea echilibrului politic pe glob, de securitatea și pacea mapamondului. Mai întâi, întrucât fiecare dintre cele două superputeri avea importante arsenale nucleare, acestea au acționat ca o forță de descurajare reciprocă și astfel un nou război mondial n-a mai izbucnit. Pe urmă, fiecare din membrii obișnuiți au avut în colosul ce dirija tabăra și o aripă ocrotitoare, și o mină de fier, astfel încât au putut fi evitate conflicte atît între țări aparținînd aceluiași lagăr, cît și între state din lagăre diferite.

Și iată că acum, cînd lumea nu mai este împărțită în două lagăre monolitice, care stăteau amenințătoare și trufașe unul în fața altuia, dar nu se încăierau niciodată, unii politologi încep să se teamă de soarta păcii de acum înainte, încep să regrete vechiul sistem. Astfel, Lawrence Eagleburger, adjunctul secretarului de stat american, spunea: „În pofida tuturor riscurilor și a incertitudinilor sale, războiul rece s-a caracterizat prin relații remarcabil de stabile și previzibile între marile puteri. De aceea, schimbările din Est s-ar putea dovedi destabilizatoare”. Eagleburger a declarat că se teme în mod deosebit de „balcanizarea” Europei răsăritene. Odată cu retragerea armatei sovietice, a

arătat el, țările din regiunea respectivă ar putea deveni din nou predispuse la ciocniri dictate de ambițiile și conflictele naționale care au însoțit scindarea unor imperii la începutul secolului. Pe aceeași linie, un expert în științe politice de la Universitatea din Chicago afirmă că Europa s-a bucurat de o perioadă de 45 de ani de pace durabilă tocmai pentru că ea a fost împărțită în două tabere. „Statele Unite și Uniunea Sovietică — susține el — nu numai că s-au ținut în friu reciproc, dar i-au menținut sub control și pe aliații lor. Odată cu echilibrul puterii, s-a instalat o balanță a fricilor. Războiul a putut fi evitat prin acea minune salvatoare a erei nucleare — descurajare reciprocă”.

Firește, nici autorii citați, nici alții, nu preconizează revenirea la bipolarism, ci propun alte soluții, de care nu ne vom ocupa în articolul de față („proliferarea bine controlată” a armelor nucleare, în care context ar urma să posedă arma nucleară și Germania unificată; crearea unui „superstat” european, care să aibă forme de colaborare politică și militară ce presupun renunțarea la suveranitatea individuală ș.a.). Menționăm doar că toate soluțiile propuse pînă acum sînt vulnerabile, dar nu trebuie ca din această pricină să ne pierdem speranța că se va găsi calea cea bună. Ceea ce am vrea să relevăm este prețul plătit de popoarele celor două grupări în perioada războiului rece pentru pacea care s-a realizat prin acest sistem. Occidentali au plătit impozite și atît, după care țările lor au putut să se dezvolte normal, să ajungă la prosperitate. Popoarele din blocul sovietic au plătit cu o economie falimentară, cu foamă, cu sărăcie, cu subdezvoltare, cu opresiune, cu lagăre de concentrare, cu pușcării pline și cu nesfîrșite șiruri de morminte. Iată de ce în Occident vor fi existînd regrete pentru igiena politică pe care a oferit-o războiul rece — lucrurile erau clare și sigure, lesne de stăpînit —, dar nouă, celor din lagărul sovietic, epoca războiului rece nu ne stîrnește nici un fel de nostalgie, pentru că de-abia în ultimele luni, cînd războiul rece n-a mai existat, locuitorii fostelor țări socialiste au început să fie considerați oameni.

ION D. GOIA ■

Un om dansează pe treptele Casei de Cultură din Petroșani, ziua în amiaza mare, fluturîndu-și brațele și rotînd o sticlă de țuică deasupra capului, mormăind cuvintele unui cîntec. „Este surprinzător pentru mine”, spune Aurelian Neagu, imediat ce vede scena. „Unde o fi găsit țuică? Nu se găsește strop prin magazine”.

Nu este nici benzină la stația PECO din Petroșani; cel mai aproape o găsești la 55 km distanță, la Tirgu Jiu, unde coada de autoturisme se întinde pe o lungime de aproape 1 km. Săptămîna trecută nu s-a găsit prin magazine nici carne de pasăre, nici vin, nici bere, nici „pînișoare” și nici prea multă carne de porc. Aceasta se întîmplă într-un oraș minier cu 80 000 de locuitori. Raționalizarea zahărului, introdusă acum 2 săptămîni, limitează posibilitatea cetățenilor de a cumpăra doar un kg de zahăr pe lună, de persoană, în timp ce cota pentru București este de 1,5 kilograme de persoană.

La opt luni după răsturnarea dictaturii lui Nicolae Ceaușescu, România este o țară în care lipsesc bunuri de larg consum din aproape fiecare categorie — de la chibrituri la șireturi de pantofi — excep-

tiind însă pepenii verzi, în al căror sezon ne aflăm.

„În parte este o problemă de proastă conducere”, ne spune Valerică Matei, secretarul sindicatului minerilor din Petroșani. Pentru a ne dovedi că are dreptate, ne-a dus în vizită în-

lente la stat, inclusiv caș proaspăt de oaie. „Cît costă?” întrebă dl. Matei pe tînăra țărăncă ce tocmai vindea caș. „70 de lei kilogramul”. „Asta înseamnă aproape jumătate din plata unei zile de muncă pentru mine” —

o echipă slabă de fotbal”, ne spune Alexandru Kiss, un miner de 30 de ani.

Oamenii din Petroșani se mîndresc însă cu orașul lor, ale cărui străzi, trotuare și ferestre sînt curate. În Petroșani apar trei ziare, toate tipărite cu tiparnița ce datează de la începutul secolului. Dar ce faceți în timpul liber? Tînărul Kiss ne arată cu degetul piscurile Carpaților ce se înalță deasupra orașului. „Facem alpinism”.

Minerii din Valea Jiului își amintesc cu mîndrie dar și cu tristețe de greva generală din 1977, cînd s-au opus dictaturii Ceaușescu și au cerut reducerea zilei de muncă. Ceaușescu a venit la Petroșani și le-a promis minerilor ziua de lucru de 6 ore, anulînd mai tîrziu această dispoziție, după ce l-a destituit pe ministrul de atunci al minelor. „Unul cîte unul, liderii mișcării noastre au dispărut”, ne spune Dorin Gheta. Pe cei mai mulți dintre ei nu i-am mai văzut niciodată. Atunci ar fi trebuit să-l încercuim pe Ceaușescu și să-l prindem; și am fi putut s-o facem pentru că atunci nu era însoțit de cohorta de securiști.

Documentul a dispărut în 1988, după ce Ricky a fost interogată de F.B.I. asupra celor aflate în documentul respectiv. În sprijinul versiunii sale, White junior are doi martori: pe preotul tatălui său, reverendul Jack Shaw, care a discutat de mai multe ori cu Roscoe despre asasinarea lui Kennedy, și pe mama sa, Geneva White, care a citit și ea jurnalul lui Roscoe.

C.I.A. a socotit de cuviință dea o dezmințire, acțiune deloc obișnuită în asemenea cazuri, în care se relevă: „Afirmăm că acest Roscoe White ar fi lucrat pentru noi și că C.I.A. ar fi jucat vreun rol în uciderea președintelui Kennedy este ridicol”, a declarat purtătorul de cuvînt Mark Mansfield, la o conferință de presă la Washington. În schimb, Centrul de informații privind asasinarea lui John F. Kennedy, o instituție particulară din Dallas, este de altă părere. „Deținem o cantitate incredibilă de documente care vin în sprijinul acestei versiuni”, a declarat directorul centrului, Larry Howard.

DANA PÎRVO ■

România în oglinda străinătății

„Pentru români nu s-a terminat cu lipsurile”

— Din „International Herald Tribune” —

tr-o alimentară din Petrila, un alt oraș minier din zonă, unde se găsesc din plin carne proaspătă și o mare varietate de mezeluri. „Acest magazin are un director foarte bun” — ne spune dl. Matei. Deși atractiv așezate în piramidă, borcanele de muștar, gem și cele cu legume din magazin au fost jalnic ambalate la fabricile de conserve. Deasupra au ruginit, conținutul s-a scurs pe de lături și acum s-a uscat pe pereții conservelor. Piața liberă din Petroșani abundă de o mare varietate de mărfuri, inexis-

ne lămurește dl. Matei. Salariul său este puțin mai mare de 7 \$ pe zi, la cursul oficial de schimb al dolarului.

Viața mizeră a românilor se observă mai bine în orașe cum este Petroșaniul, decît în capitală. Teatrul din Petroșani zace în întuneric. Ocazional. Casa de Cultură prezintă filme polițiste pe video și, astfel, seara se declară „discotecă”. Există trei săli de cinema, dar filmele sînt adesea vechi de peste zece ani. Puțini dintre locuitorii orașului sînt posesori de autoturisme. Avem și

La aproape 27 de ani de la uciderea lui John F. Kennedy, această tenebroasă afacere, considerată oficial închisă, face din nou senzație în presa internațională. Noutatea constă în faptul că fostul președinte al S.U.A. nu ar fi fost asasinat de Lee Harvey Oswald, așa cum se susține, ci de trei persoane care au acționat din însărcinarea Agenției Centrale de Informații (CIA). Noua versiune a fost lansată, cu mare tapaj, de tînărul Ricky White, azi în vîrstă de 29 de ani, deci în perioada crimei el avea numai doi ani! La o conferință de presă organizată nu demult la Dallas, orașul în care a fost asasinat Kennedy, el a afirmat, nici mai mult nici mai puțin, decît că între cei care au tras la 22 noiembrie 1963 asupra președintelui american s-a numărat și tatăl său, Roscoe White.

Ricky susține că tatăl său ar fi intrat cu două luni înainte de atentat în Departamentul Poliției din Dallas special pentru a pregăti uciderea președintelui. White senior ar fi fost în fruntea unei echipe de trei persoane dintre care, alături de el, care purta porecla de „Mandarinul”, mai făceau parte alți doi indivizi purtînd numele conspirative de „Liban” și „Saul”.

Se afirmă că în cursul acțiunii în urma căreia John F. Kennedy și-a pierdut viața, White ar fi ocupat o poziție pe o ridicătură de pămînt situată în apropierea zonei Dealey Plaza, de unde a tras două din gloanțele care l-au atins pe fostul președinte american. Ceilalți doi agenți ai CIA se aflau într-un depozit de cărți

afirmații care i-au trezit bănuielele lui Tippit. În această situație, Roscoe White a fost nevoit să acționeze ferm, ucigîndu-l pe colegul bănuitor, faptă care, în varianta oficială a afacerii, a fost trecută tot în contul lui Oswald.

Se pare că din complot a făcut parte și Jack Ruby, proprietarul unui club de noapte,

O nouă variantă asupra asasinării lui Kennedy

al Texasului și la arhiva comitatului. Este adevărat că și Lee Harvey Oswald a participat la conspirație, însă nu a avut vreun rol deosebit și nici nu a tras vreun glonte, susține Ricky White. După săvîrșirea asasinatului, White senior, Oswald și un funcționar de poliție pe nume J. D. Tippit, se pare neimplicat în conspirație, se aflau în drum spre aeroportul Red Bird, cînd Oswald nu și-a mai putut stăpîni nervii, făcînd o serie de

care l-a împușcat pe Oswald, la numai două zile după asasinarea lui Kennedy, în timp ce acesta era transportat de poliție, sub urmărirea atentă a camerelor de televiziune. Ricky White susține că amănuntele respective le-a găsit în jurnalul intim al tatălui său, care și-a pierdut viața în 1971, în urma unui incendiu! Să fi fost o nouă acțiune de eliminare a celor care cunoșteau adevărul? Ricky cel puțin așa afirmă. Nici jurnalul tatălui

Golful, după Helsinki

La cea de-a treia întîlnire Bush-Gorbaciov au fost abordate, evident, probleme de tot felul, însă de departe prioritate a avut situația din Golf. De altfel, însăși stabilirea întrevederii a fost determinată de situația creată în urma agresiunii irakiene asupra Kuweitului. Ce au stabilit cei doi va ieși la iveală treptat, și numai ca urmare a acțiunilor concrete. Dar încă de pe acum, pe baza declarației date publicității, se pot trage unele concluzii.

Era evident pentru toată lumea că Saddam Hussein viza pe reticența Moscovei în ceea ce privește măsurile preconizate împotriva Irakului. Calculul era că așa cum Uniunea Sovietică a căutat mereu să tragă spuza pe turta ei, să manevreze astfel încît să realizeze maximum de cîștig, la fel va proceda și de astă dată, căutînd să apară în rol de mediator. Printre altele, unii se așteptau ca liderul sovietic să vină în întîmpinarea ideii că actualul conflict din Golf este o problemă arabă, care poate fi rezolvată cel mai bine de către arabi. Însă Gorbaciov n-a manifestat deloc reticența așteptată de Bagdad. Cei doi lideri s-au pronunțat pentru aplicarea rezoluției Consiliului de Securitate, ca singura cale eficientă de lichidare a conflictului.

Bineînțeles, în calea normalizării situației sînt încă multe obstacole; se poate chiar spune că rezolvarea propriu-zisă abia de acum înainte trebuie să înceapă. Dar Golful, după Helsinki, arată mai liniștit, lumea respiră mai ușurată, fiindcă există siguranța unității de acțiune.

Intrucît a dovedit din partea celor două superputeri capacitatea de a acționa în strînsă unitate pentru salvarea păcii în lume, întrucît a consfințit izolarea lui Saddam Hussein, sporînd astfel șansele și speranțele într-o apropiată normalizare a situației din zonă, se poate spune că recentul dialog la vîrf americano-sovietic, desfășurat în capitala Finlandei, constituie o dovadă convingătoare că războiul rece a luat sfîrșit.

ION D. GOIA ■

Mai sint de citit mii de cărți

În vârtejul publicisticii

Cândva, prezența unui scriitor în paginile unui ziar era considerată un eveniment. Ziariștii aveau grijă ca semnătura lui să apară nu la sfârșitul articolului, ci imediat sub titlu.

Respectul ziariștilor față de scriitori nu avea nimic obedient; era o formă de exprimare a admirației profesionale și un gest de colegialitate. Dar o linie de demarcație între cele două indeletniciri exista.

După 22 Decembrie 1989, scriitorii au renunțat din proprie inițiativă la orice protocol și s-au amestecat printre ziariști. Alături de ei și confundabili cu ei, s-au angajat într-o publicistică frenetică pentru salvarea unei democrații recent instaurate și incerte. Apărători improvizați, lipsiți de experiență ai unei valori supreme regăsite, profesioniștii scrisului efemer (care uneori se dovedește etern) și profesioniștii scrisului etern (care de atâtea ori se dovedește efemer) au făcut front comun. Cu fraternitatea spontană a locuitorilor unui oraș asediat, s-au ajutat unii pe alții și încercările arsele, și-au pansat reciproc rănilile. Și aceasta, adeseori, fără să fi avut timp ca în prealabil să-și strângă mâinile și să se cunoască.

În presa care susține ca adevărată democrația și nu în aceea care o boicotează (făcând-o, cu perfidie, responsabilă de haosul pe care l-a generat, în realitate, monstruoasă disciplină comunistă). De altfel, aceasta din urmă nici nu este presă, ci un simulacru. Confuză și grosolană, lipsită de profesionalitate, ea nu poate fi omologată ca o realizare în domeniu: rămâne o tentativă mereu eşuată, o parodie involuntară. (Parcă este un făcut, ea, în fiecare stadiu al său, comunismului să se servească cu precizie de diletanți!) Foarte puțini scriitori autentici (și, de altfel, foarte puțini ziariști autentici) s-au postat în acest spațiu al amatorișmului agresiv. Unii au făcut-o pentru că de mulți ani trăiesc un proces de degradare morală și au ajuns să aibă nevoie — ca fumătorul de nicotină — de mercenariat. Alții pentru că sint de o totală și ridicolă incompetență în probleme de politică, semănând cu conu' Leonida care, în halat de noapte și cu scufia în pat, vorbește despre revoluție.

Cei mai mulți dintre scriitorii valoroși sint însă demni, clarvăzători și se află de partea forțelor binei. De altfel, era de așteptat să se întâmple așa, în condițiile în care această categorie de intelectuali a furnizat cel mai mare număr de dizidenți în timpul dictaturii. În rîndul scriitorilor s-au configurat, în ultimele decenii, toate formele de opoziție față de regim, de la rezistența prin cultură, talent și profesionalitate și pînă la contestarea directă, practică cu un curaj exemplar de Paul Goma, Dorin Tudoran, Dan Deșliu, Mircea Dinescu, Dan Petrescu, Aurel Dragoș Munteanu, Ana Blandiana, Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu, Octavian Paler, Ștefan Aug. Doinaș, Al. Călinescu, Alexandru Paleologu, Radu Enescu, Dan Hăulică, Ileana Mălăncioiu și atîția alții.

Unii contestatari tac în momentul de față, ca și cum ar aștepta să li se vindece rănilile, alții luptă mai departe cu arma scrisului. Lor li se adaugă alți scriitori, care se arîntă cu energie și temeritate în vârtejul publicisticii, aminînd realizarea proiectelor literare. Nicolae Manolescu, Gheorghe Grigore, Petre Stoica, Livius Ciocârlie, Adrian Marino, Stelian Tănase, Gabriela Adameșteanu, Alexandru Dobrescu, Ion Băieșu, Bedros Horasangian, Mircea Mihăies, Eugen Uricaru, Radu G. Teșosu, Adriana Bittel, Toma Roman, Ioan Buduca, Andrei Cornea, Radu Călin Cristea, Liviu Ioan Stoiciu, Alexandru George Gabriel Dimisianu, Doina Uricariu, Elena Ștefci, Florin Iaru, Ion Bogdan Ieșter, Ion Cristoiu, Cornel Nistorescu, George Stancu și numeroși alții — atît de numeroși, încît menționarea tuturor ar face ca acest articol să semene cu un... memoriu — își folosesc talentul, cultura, prestigiul pentru a consolida în România mult visată, aproape iluzoria libertate, care în decembrie anul trecut părea cucerită o dată pentru totdeauna și care în prezent se dovedește din nou fragilă, nesigură — o flacără pilpitoare gata de la o clipă la alta să se stingă.

Cine se arîntă în vârtejul publicisticii politice riscă să iasă ud și șifonat sau să nu mai iasă niciodată. Prestigiiu cîștigat în decenii de activitate literară se pot pierde într-o clipă. Tocmai de aceea sint de admirat scriitorii care nu ezită să se alăture ziariștilor. Le urmărim scrisul cu admirație, cu dragoste, dar și cu o stringere de inimă, ca pe o aventură plină de riscuri.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Eveniment

O nouă carte apărută sub egida Editurii „Humanitas”: I.G. Duca, *Portrete și amintiri*. Acest volum a cunoscut patru ediții consecutive numai în anul întîlei tipări — 1932. Cuprinde portrete-evocări ale unor oameni politici de mare anvergură, precum I.G. Brătianu, I.I.C. Brătianu, Nicolae Filipescu, Al. Averescu, P.P. Carp, Clemenceau, Jaurès, Briand, lord Rosebery, lord Thomson ș.m.a. Este, de asemenea, inclus în această frumoasă carte și celebrul eseu *Mintile*, cea mai eloventă demonstrație că I.G. Duca fusese de fapt un literat rălăcit în politică.

I.G. DUCA
PORTRETE
ȘI AMINTIRI
HUMANITAS

Deschiderea stagiunii cinematografice 1990 — '91

...Timp de aproape 3 (opt!) ani de zile — asta numai așa, pentru a folosi o clură cit de cit rotundă — publicul spectator român de film a fost ținut, permanent, într-o „beznă” cinematografică *cvasi-totală*: putem afirma acum că oribila și, sperăm, ultima noastră dictatură, a reușit uluitoarea performanță de a transforma lozincă clasicului decedat făuritor de imperii ale proștii și rușinoase și amar-nice gulag-uri — „DINTRE TOATE ARTELE, PENTRU NOI CEA MAI IMPORTANTĂ ESTE CINEMATOGRAFIA!” — în: „Dintre toate artele, cea mai periculoasă pentru noi este cinematografia...” Altfel, cu greu ne putem explica de ce acolo, în sub-vîrfurile piramidei ideologice, a putut apărea un monstru „cultural” precum Ducea; de ce, timp de opt ani, sălile cinematografelor noastre au fost „ocolite”, sistematic, de marile realizări de gen ale lumii; de ce, lată, astăzi — cînd luăm contact cu niște pelicule de valoare — multe, încă, de destul de modestă valoare! — rămînem uimiți aflînd numele unor regizori, actori etc., de care, prin alte țări, sint în cunoștință de cauză chiar și elevii din primele clase primare...!

Foarte puținele filme bune românești, dacă nu au fost stopate încă din start, au fost retrase de pe piață la cîteva zile de la „fetică” și singularizate lor „premieră”; la majoritatea filmelor străine, mergînd — și plătindu-și cînsit biletul la intrare, furat poate de niște titluri inedite — ai constatat cu stupeoare, după primele cadre, că vizionai niște producții vechi de ani și ani de zile, li se schimbaseră doar titlurile!, organizatorii rețelei de difuzare risind de multe ori pușcări: filmele în cauză depășiseră cu mult timpul convenit pentru difuzare.

Tribunalul Internațional de la Haga „ne-a păsu!” cu o riscată bunăvoință...! Ne-am trezit așadar într-un gol de informare cinematografică, cum cred că puține țări europene au cunoscut în ultimul timp. De aici și veritabila „inflație” a fenomenului VIDEO, din nefericire subteran și punînd în circuit (inchis), pelicule în genuri sub-medioare, de un gust indoleinic, menite a distruge pînă și bruma de criteriu artistic — pe cale de forțată dispariție — a spectatorului român.

...A venit însă Revoluția din Decembrie, a urmat perioada de violență acalmie socială și politică, apoi cea de calmă-violență a stabilizării unui regim instabil, iar și mai apoi cea de calm-politic și zbucium social, de pașnică duritate fizică, sau de cultură dirijată din galerii — una peste alta ea, această ultimă perioadă, dîndu-i și cinematograful posibilitatea să-și organizeze dacă nu „creația” originală, cel puțin rețeaua de distribuție a filmelor. Iată, așadar, un punct cîștigat!...

Am reținut — în ultimele rubrici ale „Lanternei magice” — ideea că, cel puțin în ultimele două luni, pe ecranele bucureștene și urmînd apoi pe cele din întreaga țară, s-au proiectat, și continuă să se proiecteze, filme nu neapărat capodopere, dar filme „bune” ale unor studii care se respectă din punct de vedere profesional, uneori chiar și aparținînd unor cote înalte de „box-office” (și numai bunul Dumnezeu știe cu ce sacrificii financiare, farmec național și milă străină s-a realizat acest lucru!). Iată-ne acum puși în fața unui alt pas — reprezentînd un veritabil salt calitativ! — pe care tot românul și-l dorește: deschiderea, în această toamnă, a unei verita-

bile stagiuni cinematografice, capabilă să reducă handicapul cultural al spectatorului de film român (pe care firește că nu și l-a dorit — dar este de asemenea dornic să-l depășească!).

Nu numai prin amabilitatea, dar și prin solicitarea expresă a domnului Dumitru Feneagă — director al D.R.C.D.F. (ceea ce, în traducere, reprezintă: „Direcția rețelei cinematografice și difuzării filmelor”) — sintem în măsură, stimam cititori, să vă prezentăm, succint, cîteva dintre evenimentele cinematografice ale actualei stagiuni, cu precizarea că ele se vor consuma chiar în următoarele luni, deci pînă la sfîrșitul anului; așa-

Dintre importante premiere ale anului în curs (le vom enumera succint — lipsa de spațiu ne omoară! — adăugînd și cîteva date generice, într-o dorință de fixare a pașionatilor): „URSUL” (Franța, 1988; regia — Jean Jacques Annand, cu Teheky Karyo și Jack Wallace; un film artistic, deși ancorat în lumea animală, dar de mari referințe profesionale); „ULTIMUL ÎMPĂRAT” (Anglia — Italia — China, 1987; celebrul film al regizorului Bernardo Bertolucci, cu John Lone, Jean Chen, Peter O'Toole; opt premii Oscar în 1988; cel mai bun film, regie, scenariu, imagine, scenografie, costume, montaj, muzică de film); „DE CE TRAG CLOPOTELE, MITICĂ?” (România, 1981; pînă nu de mult interzis, iar acum mult așteptatul film al lui Lucian Pintilie, cu Mircea Diaconu, Victor Rebengiuc, Tora Vasilescu, Florin Zamfirescu, Mariana Mihai, Gh. Dinică, Petre Gheorghiu și încă mulți alții de aceeași talie — premiera va avea loc în luna octombrie); „UN BULGĂRE DE HUMĂ” (România,

Univers sonor

Basmul cu cenușăreasa..

Destinul operei reflectă extrem de acut criza spectacolului teatral cu muzică, în actualitate. Au trecut anii refrenelor și junilor primi, s-au stins strălucirile prințeselor și iubitorilor cu sîrșit fericit, în ritm de tango și vals, scenetele comice au rădărit... Lumea așteaptă altceva, publicul bucureștean de după Ion Dacian s-a regăsit din ce în ce mai puțin în ceea ce vedea pe scenă. În fine, semn premonitoriu, clădirea de pe Splai a Operei a dispărut fără urmă, teatrul virîndu-și destinul spre un sir îndelung de adaptări pentru supraviețuire, care seamănă adesea cu un crepuscul. Desigur, pasionați ai genului, de ambele părți, mai există, atît pe scenă cit și în sală. Așa cum există, în mod cert, un loc al spectacolului derivat din componentele operei, găzduit de viața cetății. Simțim căutarea unor formule noi, în așteptarea unor artiști dornici să și le asume, clădind — nerepetînd — peste ceea ce s-a făcut pînă acum.

La direcția teatrului Operei bucureștene, regizoarea Sorana Coroamă Stanca vrea să însușie întregului ansamblu această idee

a unui demaraj spre altceva. Am simțit aceasta în vizita pe care am făcut-o la teatru. Există multe proiecte, gîndite de un artist care se îndreaptă cu afecțiune spre întreg colectivul Operei, acceptînd cu bunăvoință și toate avatarurile administrative cu care obisnuim să „încercăm” un director. Co mi-a mărturisit privind principalele căi de acțiune? În primul rînd, preocuparea revitalizării ansamblului în toate compartimentele, pentru a acoperi golurile unor destul de numeroase pensionări ivite în ultimele luni. S-au proiectat o serie de concursuri deschise talentelor tinere, celor dornici să muncească în acest domeniu (de la soliști și coriști, la dansatori, regizori, scenografi și dirijori, pînă la oamenii culiselor administrative). Cea de a doua mare problemă, situată încă în zona speranțelor fără contur, decurge din necesitatea unui sediu propriu, modern, utilat cu ateliere, spații de repetiții, de depozitare a decorurilor etc.

Fără îndoială, repertoriul este, în acest vast plan de prospecție a stagiunii, esențial. Dacă s-au păstrat titlurile de succes din ultimul deceniu, dacă unele opere clasice revin în montări noi (cea mai apropiată premieră, cu Singe vienez de Strauss, se bucură de colaborarea regizoarei Carmen Dobrescu și dirijorului Marian Didu) sau se „împrosopătează” la nivelul debuturilor în roluri, Sorana Coroamă Stanca

gîndește altfel întregul. Își dorește o mai largă cuprindere a tipologiilor de spectacol posibile a fi reprezentate aici, de la opere comice și opere romantice sau moderne, la cele mai aplaudate musicaluri sau comedii cu muzică și dans. Oare va reuși să-și împlinească, în acest context, ideea unei versiuni cu muzică a piesei *Insula purpurie* de Bulgakov? Sau se va „lega” colajul narațiunii muzicale propuse de tinăra regizoare Dana Dima, împreună cu maestrul de cor Mircea Serian și dirijorul Marian Didu? Alte formule, solicitînd toate spațiile de care dispun actualmente, cu recitaluri, prezentări de discuri și cărți, coproducții cu alte instituții artistice, o preocupă pe doamna Sorana Coroamă Stanca, în dorința de a părăsi tot ce mai este pîndit de rutină. Da, opera ar trebui să iasă din condițiile „vîrșei a III-a”, să redevină simbolul tinereții, de agreabil oglîndind viața. Să însemne ce a fost, cu mult timp în urmă, „Alhambra” bucureșteană; un teatru cu muzică, pe gustul vremii, capabil a-și compara realizările cu cele mai prestigioase scene de gen ale lumii. Este ceva asemănător, cu străvechul basm al Cenușăresei, cînd prințul cel frumos, ajutat de zîna cea bună, își găsea, în sîrșit, perechea mult visată.

GRIGORE CONSTANTINESCU

Multă lume necăjită

Cititorul nostru — stăpînul nostru ! E un slogan repede acceptat de noua noastră presă tipărită (și chiar liberă) dornică să hrănească nevoia de informații a unui public infometat (la figurat dar și la realitate) încît a fost o plăcere pentru mine să văd cum într-un singur număr al excelentului cotidian „Tineretul liber” redactorii, jertfindu-și vacanța se nevoiesc trudnic, să realizeze ceea ce se cheama cîndva documentare perfectă. Tot mai aproape de viață ! Aproape de om ! Tot mai aproape de miezul fierbinte al realității.

Rubrica sună promițător : „Redactorii noștri aflați pe meridianele lumii transmit din...”. Și cine ar crede că junii încă juni de la jurnalul în cauză s-au instalat la Săpînța, Lupeni sau Cuca-Măcăi se înșală. Ca să poți călări cum se cuvine meridianele și paralele trebuie să stai bine cu paralele (chestie de accent) și mai trebuie, vom vedea de ce să știi să dansezi și să fii expert într-ale gastronomiei.

H.A. emite din Los Angeles. În cursa Tarom (!) colegul nostru a fost servit de stewardese de 25 de ani „una și una, frumoase, parfumate cu „Poison”. Mîncarea ? „Caviar la tartine (nu pe tartine ?), suncă, salam de Sibiu, fripturică, salată, tort, bașca o cutie de bere „Dab” oferită nu pe dolari, ci pe gratis. Motivul ieșirii pe teren ? „Invitat să studieze documentarea colegilor americani în privința loviturii de stat din România”. Prilej de a o documenta savușos, cu băscălia de rigoare după care urmează o înfruntare vizită la bar, la care bar e înfățișat Kim Dabinger care Kim, „L-a dansat toată noaptea”. („Ja să-i suresc eu capul băiatului ăsta din România !”), îi invită pe băiat și pe însoțitor în vila sa de la Malibu. Însoțitorul doamne bustean, în vreme ce ziaristul și vedeta vorbesc „pînă la ziua de lovitură de stat din România” (nu se precizează care).

Nu e rău, nu e rău deloc. Și mai departe ? G.N. transmite din... Insulele Fidji (mă rog, una dintre ele) de la o consfătuire cu motiv renumit. Călătorește într-un Chevrolet (decapotabil). Doamne apără, cum altfel ? „Înconjurat de „minunate făpturi colorate” (ca în Gauguin, pictorul) într-un spațiu ce îmbie la dans cu palmieri și tălăzuri ale oceanului printre hoteluri superbe. La orele 19 o participare la cocktail, la barul yachtului „Angelina”. Tăvi cu „bunătați răcoritoare, fructe și juice-uri”, inevitabilul daiquiri și, în jur, ghirlande de orhidee. Merge ! Asta da, documentare.

Pe V.L. soarta l-a dus în Egipt, Piramide, Sfînxul (în curs de restaurare), reclame luminoase și un restaurant românesc (!) operă a unui întreprinzător. Din meniu : sarmăluțe, pîrjoale moldovenești, saramură de peste și Țuică bătrînă (chiar așa, țuică, dar cu majusculă). Apoi, ați ghicit, dans.

Nemilosul redactor șef l-a expeditat pe A.P. tocmă la Tokio, Lux, fast, convorbiri într-o engleză cu accent de Brooklyn și hodorone-trone „o foame de lup”. La anii lui A.P. eu, mai precaut, mergeam să cunosc viața nouă prevăzută cu serioase provizii de pastă de ficat, slănină, biscuiți. Lipsit de noroc, A.P. are deziluzia de a se vedea servit cu delicatețuri impracticabile : „pe cîteva largi platouri de argint, aranjate, e drept foarte estetic, mi se înfățișează tot felul de drăcovenii de proveniență marină” (unde vor fi fost dulcele creveti vietnamezi de acasă ?). Drept care, flămînd, pleacă în marea aventură cu orasul (urmează descrierea) și undeva, pe un lîpscani nipon, aude incredibila ziceră „Șase, vin minerii !” a fost bineînțeles o părere. Suferise agresiunea unui japonez „brunet” ce-i oferea spre cumpărare un ceas electronic, L-a luat.

Un ultim reportaj vine din Roma. Autorul (S.M.) nu-și divulgă apetitul culinar. Nici nu aude halucinantul „Vin minerii” și nici nu tremură la posibilul „Șase, poliția !” fiindcă bate anticele drumuri ale Rimului cu poliția „în persoană” fiindcă însoțește o delegație a Ministerului de Interne venită la studiul de cum devine cu mafiotii. De unde „marafeți” pentru un atît de exotic voiaj ? De unde „mangoti” ? De la Petre Roman. Pentru 5 (cinci) zile de delegație, primul ministru le-a oferit muncitorilor din M.I. suma de 700 (șapte sute) de dolari. Negăuriți. Și nu „falși” ca la București.

Pe aceeași pagină de ziar o cîntăreață de numai 20 anișori (A.T.) își povestește vacanța în Germania și Franța (Coasta de Azur) înainte de a se sui într-un „Audi C”.

Grozavă țară România, fraților (și surioaro !), eu de multe ori am visat un asemenea regim, asemenea condiții de muncă. De ce dracu m-am făcut ziarist în vremea lui 18 lei diurnă, de ce (neglijență) n-am Audi ?

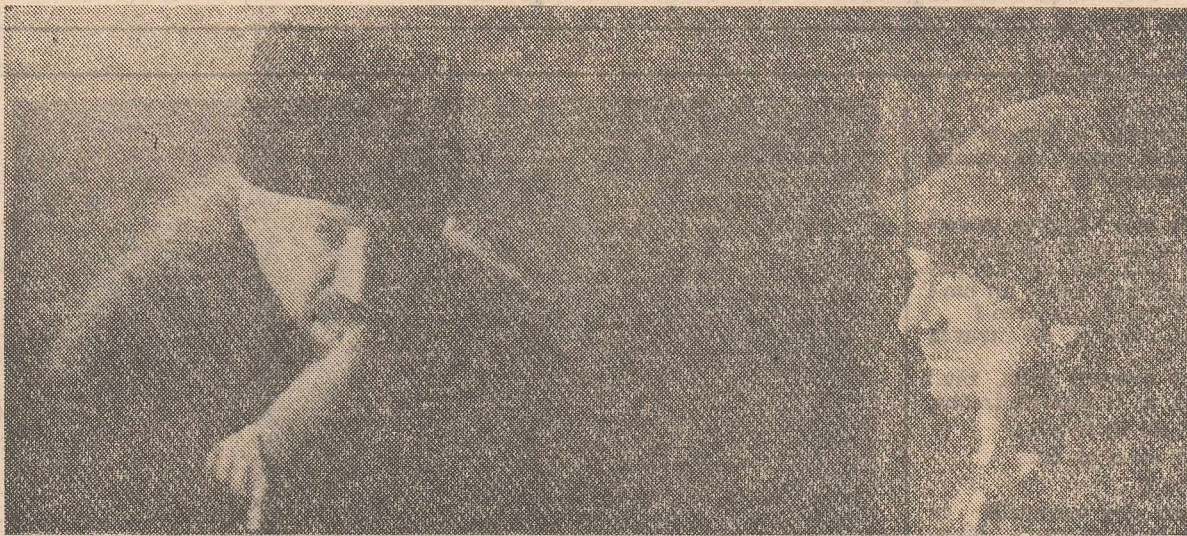
Ar trebui să acordăm cumva interesul meritat și (sper să nu fiu exagerat) românilor și României. Avem mii de publicații dar și zeci de mii de localități prin care n-a ajuns picior de ziarist.

Lăsînd gluma, confraternă maliție, închei prin a spune că-mi produc și mie oarecare bucurii bucuriile presă de descoperă lumea descoperindu-și propria strălucire.

În rest, premisele sînt bune chiar dacă nu prea am parale să merg la Marea (și Neagră, la nevoie), dacă la iarnă, voi găsi o sticlă de molan și pungă de grîsime îmi promit un festin exotic visînd la Insulele Canare. Și visînd la panica produsă pe străzile Lupenilor la aflarea veștii :

„Vin ziaristii” !

GHEORGHE TOMOZEI ■

1989—1990 ; regia Nicolae Mărgineanu, cu Dorel Vișan în rolul Ion Creangă. Încă două premii-surpriză ale lunii noiembrie : două filme realizate peste hotare — dar vorbite în limba română ; este vorba de „TINERETE FRINTA” (Iugoslavia, 1990 ; realizat de regizoarea de origine română Maria Maric, cu Dan Puric în rolul principal) și „LAUTARI” (URSS, un mai vechi film al lui Emil Loteanu — autorul celebrei „SĂ-TRA”) — ambele premiate de către diverse jurii de prestigiu.

...Mai aflu, de la dl. Fernoagă, că aria premierelor cinematografice din pînă la sfîrșitul acestui an, încearcă să acopere cele mai diverse gusturi — și asta, socot și eu, este foarte bine ; adică, dincolo de filme de artă, pură !, orice rețea cinematografică din lume își planifică și unele produse — hai să le numim, noi, acum : „de etaj inferior” ! — cu condiția însă ca etajul ăsta să facă parte dintr-o construcție zdravănă, din punct de vedere artistic. Ele sînt (luate numai cîteva, la întîmplare) : „CABARET” — SUA, 1972 ; regia Bob Fosse, cu Lisa Minelli — premiul „Oscar” pentru cea mai bună interpretare feminină, un film de referință în domeniul music-hall-ului de factură tragică — sau, într-o altă extremă : „KARATE KID” — SUA, 1984, regia : John G. Avildsen, un film „dur”, precum sugerează și titlul, dar perfect moral și mai ales teribil de spectaculos. Pentru „cinemateciști” : „URECHEA” — Cehoslovacia, 1969 ; realizat de celebrul Karel Kachyna : un film despre „Primăvara de la Praga” anului 1968, o comedie cu securiști și moarte... Să punem punct ?

„Încă nu. Dorește însă să menționeze filmele premiate la Costinești...”

„Ați participat la Festival, domnule Fernoagă ?”

„Nu, și bine am făcut... mda ! Este vorba de filmele tinerilor, premiate acolo : în general filmele despre Revoluția română, realizate de studenții IATC „I.L. Caragiale” — sau de studioul „Alex. Sahia”. Le vom vedea în noiembrie...”

„Necenzurate... ?”

„Bineînțeles — asta-i bună ! Cum să fie... ?”

„Întreb și eu, și mă refer la „DE CRĂCIUN NE-AM LUAT RAȚIA DE LIBERTATE”, un film absolut superb, realizat de Cornel Mihalache și fiica dv., Cătălina Fernoagă... sau la „VA VENI O ZI”, în regia proaspătului director al studioului „Alex. Sahia”, Copei Moscu... le vom vedea ?”

„Firește !... Și vă mai dau, încă, o producție „Sahia”, un lung-metraj documentar realizat de Șerban Comănescu, din pelicule și benzi video necirculate pînă acum pe nici un fel de ecran — un film, feroce !, pătrunzînd în înfrîntărea ceaștilor și a „revoluționarilor” mai mult sau mai puțin „albi” la chip — pe care-l vom distribui către sfîrșitul lunii decembrie, probabil cu ocazia aniversării unui an de la...”

„Filme artistice românești în premieră, ale anului 1990 ?”

„Prefer să tac... ! Și să aștept aceste filme, din partea unui Mircea Danieliuc, de pildă, deși... ? Le vom vedea în acest an ?”

„Să mai menționăm două evenimente majore, programate de către D.R.C.D.F. (amintind, înaintea acestora, că cele aproximativ trei milioane de romi ce fac cîntecul națiunii române vor gusta cel puțin două premiere indiene ; că filmul pentru copii, în special desene animate — din motive financiare de trusuri internaționale — va continua, cel puțin o vreme, să fie deficitar pe piața noastră ! ; că, totuși, vom beneficia de acum încolo, la vizionarea oricărui film artistic, și de un scurt metraj documentar sau de animație ; că prin rețeaua TV s-au asigurat transmiterea unor forspanuri, indicîndu-ne ce filme vom vedea în săptămîna ce urmează, așa cum procedează orice țară civilizată etc.) — să mai menționăm, asadar, cele două FESTIVALURI de film (fiecare dintre acestea însumînd 8 filme de lung metraj, și tot atîtea scurte sau medii), prezentate — printr-o convenție internațională — cîte o săptămîină, în fiecare capitală de județ al țării noastre. Prin selecția valorică a peliculelor ce vor fi văzute — le vom prezenta, de a-

semenea, pe scurt — ele vor marca, în mod sigur, un eveniment cultural, și nu numai ; iată-le :

FESTIVALUL FILMULUI FRANCEZ (prima decadă a lunii octombrie) :

„LA REVEDERE COPII” (scenariul și regia : Louis Malle ; Marele Premiu al Festivalului de la Veneția) ; „TEREZA” (regia Alain Cavalier, cu Catherine Mouchet, Hélène Alexandridis, Sylvie Habault — un film despre o călugăriță a ordinului Carmelitelor, ulterior sanctificată) ; „DIVA” (regia Jean Jacques Beineix — premiul „Cezar” pentru cel mai bun debut, 1992)... Și încă : filme cu Yves Montand, Gérard Depardieu, Belmondo, etc.

FESTIVALUL FILMULUI SOVIETIC (începutul lunii noiembrie) :

„CĂINTA” (fără comentarii... !) ; „MELODIE UITATĂ PENTRU FLAUT” (1988, două serii — regia Eldar Riazanov, cu Leonid Filatov și Tatiana Dogileva, o comedie lirică-amară) ; „AUTOBUZUL HOLNAR” (1989, regia — Iosif Heifiz, un decan de vîrstă al cinematografului sovietic ; despre pasiunea pentru artă, viață, despre datorie și moarte).

Lista ar putea continua (să mai amintim doar cele două filme violente anti-staliniste ale lui Wajda — „OMUL DE MARMURĂ” și „OMUL DE FIER” — sau, de asemenea, un film polonez, de divertisment de dată asta și al cărui titlu vă va spune totul („OPERAȚIUNEA SEX”), pentru a realiza cît de variată este aria tematică a filmelor pe care ni le propune spre vizionare D.R.C.D.F.-ul, în următoarele patru luni care ne mai despart de sfîrșitul acestui an. Nu ne rămîne decît să sperăm că acest destul de pretențios — dar bine venit ! — program al deschiderii stagiunii va fi respectat întru totul, că vom avea în sfîrșit (după sezonul filmelor „de vacanță”), ocazia de a ne apleca și asupra unor producții mai grele, mai ambicioase, și pe care le-am așteptat timp de atîta amar de vreme.

HORIA PĂTRAȘCU ■

IONELA PRODAN : „Și românii din America au nevoie de muzică românească”

— Ionela Prodan, am avut bucuria să ne întîlnim la un eveniment cu totul special în România — (Atelierele democrației, în cadrul „Operațiunii Satele Românești”). Să fie o întîmplare ? Ce anume va determina să vă alăturați acestui grup înimos de români și belgieni ?

— Nu este nicidecum o întîmplare. Cunoaștem eforturile pe care europenii le făceau pentru păstrarea identității satului românesc, eu toate că mulți, poate, nici nu puseseră piciorul vreodată pe pămîntul nostru. Ideea mi s-a părut mai mult decît generoasă venind din partea unor străini, mergînd în paralel cu propriile noastre eforturi de a salva folclorul autentic.

În special peste hotare efectul era deosebit. Muzica noastră populară îți dă o trăire fantastică. Totul e legat de muzică, muzica de text, dacă respectă cîntecul autentic. Se mai auzeau înainte așazisele cîntece de folclor nou, dar melodiile nu aveau nici un fel de

vină, săracele, că au fost așa de mult schilodite, improșcate cu texte, cu făcături.

Mulți oameni nu se pot acomoda nici cu gîndul, darămite cu situația de emigranți. Au plecat din diverse motive, să scape de această încătușare în care am fost toți, au plecat că n-au mai putut. S-au realizat poate materialcește, profesional, dar sufletește nu.

— În ultimii ani ați cîntat mai mult în străinătate. Dacă înțeleg bine devenise un soi de refugiu al cîntecului adevărat românesc.

— Da, eram plecată cam șase luni pe an. Mai întîi, am fost solicitată în Israel, apoi în America, după aceea în Australia. Și din nou America unde sînt de șapte ani.

— Cine erau cei care organizau aceste spectacole ?

— Spectacolele erau organizate de români, în celebra sală a restaurantului Mignon din Los Angeles, condusă de nu mai puțin cunoscutii Felicia și Marian Paraschiv, unde veneau foarte mulți ro-

mâni dar și americani. Întotdeauna plecau încîntați, chiar dacă nu înțelegeau textul. Și apoi, niciodată nu am trăit ca acolo momente de maximă emoție din partea mea și a românilor de dincolo. Bunăoară, în sala Bisericii Române din Verdugo, Los Angeles, erau situații deosebite cînd rămîneau din 300—400 de oameni cam 40—50 și, așa cum s-a întîmplat în luna mai anul acesta, se încheiau cu adevărate șezători.

— Asadar, nu este o întîmplare nici faptul că ați apărut de curînd la televiziune interpretînd muzică de petrecere, cîntoce vechi.

— Da, sînt melodiile de pe noul meu disc „Mi te-ai lipit de suflet”, disc pe care l-am imprimat pentru California, și pe care l-am prezentat în luna ianuarie, dar care în octombrie va fi prezentat și publicului de aici, la magazinul „Muzica” din București. Emisiunea de la televiziune a fost realizată de Florentina Satmari, căreia i-am oferit discul spre ascultare. Ea a vrut să fie prima care să-mi facă prezențarea la TV. Acest disc este superb. Sînt mîndră și iar mîndră de el.

— Ce va fi mai departe ?

— Am tot sperat și trăiesc cu speranța că vor veni timpurile cînd vom merge și cu actori, cu 5—6 perechi de dansatori, cutaraf, cu nume, cu o orchestră și un dirijor așa cum am avut fericita ocazie, ca tînără, să-l am alături pe Paraschiv Oprea, sau ultima mea colaborare, atît de frumoasă, cu dl. Avramovici. Acum mă gîndesc la o colaborare cu Florian Economu. Sper să răspundă la solicitarea mea.

De fapt eu sînt un om retras. Mă lupt cu timpul.

SORINA MAN ■

De la coadă adunate

Banii n-aduc fericirea

— Știi, domnule, stau așa, citeodată, și încep să visez: cum ar fi să am eu bani?

— Ei, cum ar fi?

— Păi, n-aș mai sta la coadă!

— Ar fi o chestie. Da', să știi, banii n-aduc fericirea.

— Cunoști! Mă lași!

— Zău, am văzut cu ochii mei.

— Și-ai vrea să te cred?

— Dacă-ți spun! Uite, m-am întâlnit cu un fost coleg de serviciu. Și-a făcut o firmă.

— Și nu era bucurios?

— Nu, domnule.

— Atunci, te-a trombonit.

— Nu, că mi-a arătat hîrtii, contracte... semnate, stampilate... tot di-chisul, ce mai!

— Cu numele lui?

— Cu! Pe urmă, a scos și un teanc de bani. Așa... cam cit ciștiți dumneata într-un an.

— Serios?

— Pe onoarea mea! Îi avea în servietă. M-am mirat și eu de el, că-l vedeam pleostit. Asta era un tip pus tot timpul pe bancuri. Acu'... alt om!

— Poate nu-i merge afacerea?

— El zicea că-i merge, da' n-avea nici o bucurie.

— Suciți sînt oamenii ăștia, zău! Auzi, dumneata, să-ți meargă treaba, să ai bani și să nu fii fericit!

— Asta i-am zis-o și eu.

— Și ce-a spus?

— Nene... S-au dus vremurile cu „timpul trece, leașa merge”. Muncesc de mă ia dracu'. Nu tu SRL, nu tu concediu, nu tu un chiul în timpul programului... Păi, ce fericire mai e și asta?

LIANA TATOS

Fără comentarii

Pe lângă cîte plîngerii vi se trimit, vă rog să mai primiți una. Poate așa, adunîndu-se, celor vinovați le va crăpa obrazul și se vor rușina la nivel de țară. Dar, despre ce este vorba? Parcă dumneavoastră nu bănuțiți, ca făuritori de rău? Sînt un vechi abonat al publicației „Flacăra”. De bine, de rău, pe asta o primesc. Al-tul este motivul. M-am abonat și la „Flacăra Bis”, încîpînd cu luna iulie. Sîntem în luna septembrie și eu n-am avut bucuria s-o văd cum arată. Bucurie posibilă, dacă și cei îndrituiți cu difuzarea ar binevoi să mi-o facă, pe banii mei. În legătură cu aceste obligații de serviciu, multe aș avea de spus, dar închei zicînd: Rău mai e cînd ajungi la chere-mul cui nu merită!

Ion Marinescu
Comuna Gurasada, nr.
182, județul Hunedoara

că? Nu mai mult decît a trecut de cînd alți copii — înții ai Timi-

șoarei — și-au dat via-
ța. Ei au murit și pen-
tru stropul de lumină.

Aveți dreptul să vă căsătoriți. Aveți vin pentru nuntă?

Semne rele

„Mă numesc Ciocan Dochia, str. Aștrilor 26, bl. 22, sc. D, ap. 5, Timișoara, rog să binevoiți să-mi trimiteți dumneavoastră manualele necesare pentru clasa I”.

Sînt semne, dară, că începe școala. Sînt semne că lupta va fi la fel de dură pentru a le oferi copiilor stropul de lumină. Cît a trecut de cînd le-am promis cartea pe ban-

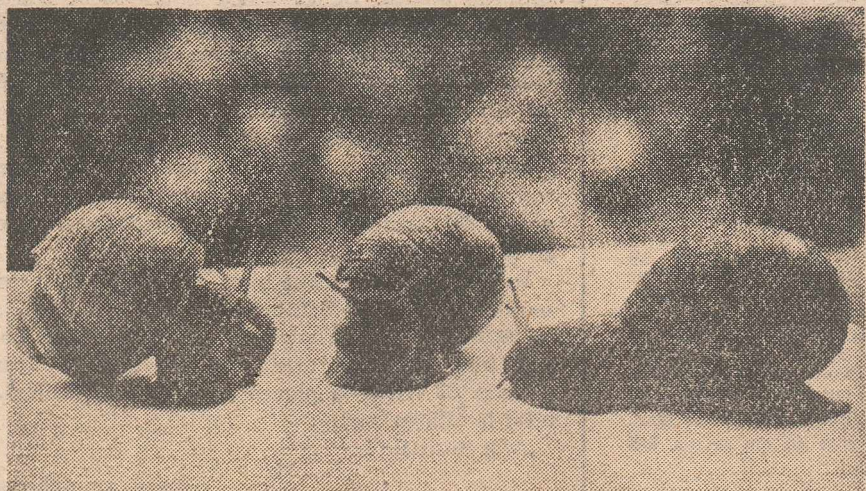
Să-i înțelegem pe adolescenți

„Sînt o adolescentă din Constanța, iubitoare de frumos și adevăr, urînd minciuna și întinericul.”

Scrisori cu astfel de început nu pot fi decît o baie de puritate sufletească. Cu regretul că n-o putem publica în întregime — adolescențele scriu mult, iar Florentina Petru nu face excepție — reținem pasajul esențial: „Pentru un adolescent care este în vacanță și

nu are posibilitatea să meargă undeva, într-o tabără, televizorul constituie una din principalele surse de distracție. Tinerilor le este refuzat și acest mic semn de democrație de care vorbea domnul Iliescu. Am aflat de la oameni care au izbutit să-și procure televizor că trebuie să plătești mită astfel: pentru un televizor color: 5000 lei, pentru un televizor alb-negru: 1500 lei. Aceasta este problema pe care v-am adus-o la cunoștință și chiar dacă nu reprezintă decît necazul unei fete de 15 ani, cred că-l veți înțelege.”

Să ne mai gîndim, să mai chibzuim...

La alegeri libere ai dreptul după ce ai trecut de impuse

Desigur, noi îl înțelegem, dar tare ne e teamă că nu va fi de-ajuns. Vă promitem, însă, o anchetă „la FLACĂRA” și în domeniul vînzării de televizoare.

derea realizării unei mai bune organizări a muncii celor care-și desfășoară activitatea în M.T.Tc. Oare guvernul și domnul ministru de resort nu-și pot îndeplini angajamentele?

lor dintre blocuri, a lipsei de apă).

N-ar vrea constructorii să locuiască în blocurile pe care le-au ridicat? (Să mai istorisim felul în care arată „noile” blocuri n-are rost, nu mai e un secret pentru ni-meni).

Cum a putut prelua ICRAL-Vitan aseme-nea clădiri?

Nu știm cine va răspunde la — sau de — toate acestea, dar cuvintele vicepreședintelui asociației, inginerul Mihai Covalencu, ne pun serios pe gînduri: „Dacă înainte de revoluție știam că cei reclamați, de frica «sectorului» sau a «capitalei» mai rezolvau cîte o plîngere, acum nu mai au nici un Dumnezeu.”

Chiar să nu mai fie Dumnezeu?

Grupaj realizat de LIANA TATOS

Birocrația naște monștri

„Tînărul Fîlop Ladislau Moise n-a avut de lucru și și-a găsit mîreasa tocmai în Odorheiu Secuiesc. Cum cu dragostea nu-i de glumit, și-a cerut transferul de la Întreprinderea Mecanică Material Rulant — Simeria la Întreprinderea Tehnomontaj — Odorheiu Secuiesc. Dar nu i s-a aprobat; și asta, pentru că n-a adus un document, cum că a depus dumnealui documente pentru căsătorie. Pă-rîndu-i-se aberant, vii-torul mire și-a cerut lichidarea. Acum, nu doar că stă și socotește cît a pierdut ple-cînd fără transfer, dar se întreabă: „Unde am ajunge dacă ar trebui să ne căsătorim la ordinele cuiva, de exemplu ale directorului de întreprinde-re?”

Ne îndoi-m că dom-nul director de la Si-meria era chiar atît de preocupat de starea ci-vilă a tînărului Fîlop. Încîlnăm să credem că e doar birocrație, dusă pînă-n pinzele albe. Și-n astfel de cazuri, lată, birocrația naște monștri.

Un colet fantomă

Mult mai leftin ar fi ieșit domnul Dumitru Tunsoiu (str. Unirii nr. 79 A, Moreni, județul Dimbovița) dacă s-ar fi deplasat personal pînă-n Germania, să-și ridice co-letul trimis de o rudă. Din 26 ianuarie (să-i fi purlat data aceasta ghinion?) bate dru-murile — ba la poșta, ba la vamă, ba la Ti-goviște, ba la Ploiești, ba la București. E drept, i s-a spus că nu doar dumnealui este nefericitul posesor al unui colet fantomă. Numai că asta nu-l în-călzește cu nimic și, mai ales, nu-l oprește să gîndească: „Știu că într-o vreme guvernul a luat o hotărîre în ve-

Poșta redacției

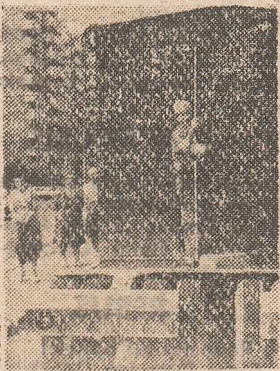
Paraschivescu Ioana — București: Hotărîrea Gu-vernului privind acordarea unor drepturi nevăză-torilor este publicată în Monitorul oficial nr. 78/29 mai a.c. Din păcate nu vă putem comunica aici toate prevederile, dar iată cîteva: ajutor social (în unele cazuri), indemnizație lunară pentru însoțitor de 300 lei (gradul I), sporuri de pensie pentru de-pășirea vechimii minime (15 ani bărbații, 10 ani femeile), pensionarea înainte de limita de vîrstă, 6 zile lucrătoare în plus la concediu, 2 călătorii pe an gratuite cu trenul de persoane clasa a II-a, transport gratuit în localitățile unde domiciliază cu orice mijloc de transport în comun pentru ei și pentru însoțitor, alocații pentru copiii nevăzători majorate cu 50%, chiar dacă părinții nu îndepli-nesc condițiile prevăzute de lege, asistență medi-cală gratuită în spitale și ambulatorii, inclusiv me-dicamente, materiale sanitare sau proteze, o ca-meră în plus etc. ● Fichiu Alexandru — satul Vla-dia, com. Dragomirești (Vaslui): Adresați-vă insti-tuției și nu unui anume expert. ● Anton Nina — București: E mai prudent să vă rezolvați înții pro-blema divorțului. Nu riscați. ● Popa Anica — Tir-năveni, Desmin Dorina — Petroșani: Am mai pu-blicat, repetăm: Dl. Constantin Mudava lucrează la Slănic Moldova. ● Vasiliu G. — Constanța: Cre-dem că e vorba de vîrstă. Oricum, să depună o contestație. ● Smadu Adrian — Galați: Am pu-blicat în nr. 32 și în cîteva numere anterioare a-costuia 20 de adrese ale unor tinere din R.S.S. Mol-dova. Alegeți și scrieți dv. primul. ● Bursuc Viorel — Onești: Da, curînd. ● Marin Dinu — Craiova: Vă asigurăm că s-a rezolvat de la 15 august a.c. ● Huidu Pantelimon — Tg. Jiu: Deocamdată nu. Cititi înții clasicii și apoi toate cărțile de poezie pe care le găsiți. Dar căutați bine! ● Dumitru Valen-tin — Buzău: Am primit, dar fiind de competența justiției, am trimis-o la Procuratura Generală, de unde sperăm să primim răspuns și noi și dv. ● Florescu Ana — Craiova: Cereți trimitere pentru Clinica de dermatologie a Spitalului Colentina, București. ● Voican Elena — Galați: Puteți veni în orice zi de luni-vineri, între orele 11-14, cu un memoriu. Dacă e cazul, copii simple de pe unele acte.

REGHINA VÂRVICI

Vizita de lucru a Comisiei parlamentare în Valea Jiului

Anchetind evenimentele din 13-15 iunie, comisia parlamentară a ajuns, în sfârșit, la concluzia că a existat și binecunoscuta (în întreaga lume) mineriadă. În consecință, s-a deplasat în Valea Jiului unde, cu un protocol propriu excesului de prudență diplomatică, s-a întâlnit cu reprezentanți ai sindicatelor și cu tot felul de alți reprezentanți. Ba, colac peste pupăză, chiar domnul inginer Cămarășescu (gradul de securist nu mai e menționat) a fost invitat cu multă curiozitate să dea ceva relații blindate noastre comisii. Că dl. Cămarășescu și cei care, asmuțiți de el și colegii săi (colegi de epoleți, se înțelege), nu spart capete prin București ar fi trebuit cam de mulțisor să fie anechești de altcineva — asta e altă poveste. Până una alta, prin puscării stau elevii.

Deschiderea spre Europa!

Domnul Moiş plăteşte

Vicepreşedintele Senatului, domnul Moiş, fost ofiţer de miliţie şi autor al unui accident de circulaţie care s-a soldat cu doi morţi şi cinci copii orfani, plăteşte pentru fiecare copil 25 lei pe lună. Având în vedere că i se acordă şi indemnizaţie în valută, n-ar fi cazul să le dea şi cîte 4 cenţi?

Marketing

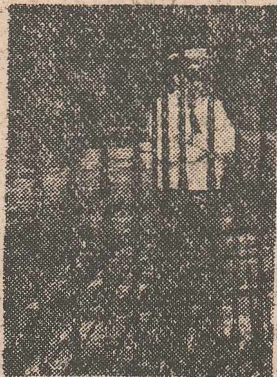
Aflăm cam din toată presa cu ce lucruri încearcă unii să treacă graniţa. Dar vama veghează. E bine că, în felul acesta, ştim cam ce are căutare, din produsele româneşti pe dincolo. Poate, astfel, se va regla şi comerţul exterior (inclusiv cel particular). Nu ni se prea spune ce aduc de dincolo

Comunicat

Membrii asociaţiei „Societatea de miine”, asociaţie cu personalitate juridică acordată de Judecătoria Sectorului I Bucureşti, convocată în adunarea generală în ziua de 6 septembrie 1990, ora 18.00, la sediul asociaţiei din Bd. Aviatorilor, nr. 36, au hotărât, în mod statutar, următoarele:

1. Destituirea din funcţia de preşedinte provizoriu şi excluderea din asociaţie a domnului Eugen Simion, pentru abateri grave de la statutul asociaţiei, abuzuri în funcţie, dezinformarea opiniei publice şi presiuni de politizare a asociaţiei, manifestate prin mass-media.
2. Statutul asociaţiei nu prevede existenţa unui Comitet Director. Persoanele prezentate astfel de domnul Eugen Simion nu fac parte din asociaţia „Societatea de miine”.
3. Orice declaraţii ale domnului Eugen Simion şi ale aşa-zisului Comitet Director în legătură cu asociaţia „Societatea de miine” sînt nule şi neavente, iar semnătura fostului preşedinte provizoriu este, de acum înainte, lipsită de valabilitate.

voiajorii noştri comerciali. Secret mare, pasămite. N-ar fi mai simplu ca să fie voie să aduci (cu taxe) şi să şi aduci (tot cu taxe), iar dacă scopul plimbărilor în străinătate e comercial să se procedeze ca în comerţ? Cine e de vină că nişte comercianţi poate cu talent (oricum, cu fler) trebuie să se comporte ca nişte bişniţari?

Afară e vopsit gardul...

Colaboraţi la o anchetă „Flacăra”?

Redacţia noastră va începe o anchetă detaliată asupra modului în care se vînd televizoarele (în special cele color). De mulţi ani (unii de foarte mulţi) ne aşteptăm rîndul „la color”. S-au făcut tot felul de liste (pe magazine, pe oraşe, pe întreprinderi). Cei fără „pile” la „tovarăşa Mureşan” mai aşteaptă şi azi, dacă nu cumva şi-au găsit alte „pile”. Toţi cei care doresc să ne ajute în investigaţiile noastre sînt rugaţi să ne scrie comunicîndu-ne tot ce ştiu în legătură cu căile „subterane” ale distribuţiei televizoarelor. Ştim că rezolvarea adevărată a problemei ar fi simplă: să fie suficiente televizoare şi dispăre şi bur-

Morojenogo niet!

E normal: şi peste Prut a început dezgheţul.

sa neagră. Dar, pînă atunci, n-ar fi rău să aflăm împreună cine sînt „bursierii”. Vă mulţumim pentru colaborare.

Post scriptum: Nu ne-ar mira deloc, ci dimpotrivă, ca între colaboratorii noştri la această anchetă să se afle reprezentanţi ai poliţiei, procuraturii, organelor de control financiar etc. Era şi este de datoria lor să se ocupe şi de acest capitol. Oricum, noi promitem ca datele anchetei noastre să fie înaintate cu generozitate. Cu generozitate şi cu ochii pe calendar. Ca să vedem cît de repede vor răspunde la aceste sesizări.

Elan story

Cam aşa încep coarnele să crească...

Poliţia Piteşti — Rapid (galeria)

Bucureşti: 7 — 0

Meciul de campionat dintre F. C. Argeş şi Rapid (2-1 pentru gazde) a avut (din păcate) trei reprize. Ultima nu şi-au disputat-o cei 22 de jucători, ci suporterii celor două echipe cu participarea hotărîtoare a poliţiei locale, care a operat 7 arestări, a amendat cincizeci de persoane cu sume între 500-2000 de lei şi a avertizat alţii 92 de susţinători. Toţi giuleşteni. Din aceste cifre seci este lesne de înţeles aportul galeriei rapidiste în provocarea dezordinii şi violenţei pe stadion.

După 90 de minute de fotbal troglodit, Poliţia Piteşti îi asigură pe giuleşteni că „totul va fi bine”, sub protecţia ei vor pleca în ordine de pe stadion. 15-20 de minute durează pregătirea de plecare, timp în care suporterii piteşteni „se organizează” în afara peluzei. La ieşire, giuleştenii vor fi întâmpinaţi de o ploaie de sticle şi pietre şi mulţi se vor întoarce în stadion. Alţii vor riposta. De aici înainte va începe „marşa hăituială” a galeriei rapidiste, la care participă poliţia şi piteştenii sub lozincă: „Prindeţi golarii din Piaţa Universităţii!” Iată cum patimile politice ale piteştenilor s-au transferat în sport. Furia elevilor din şcoala de subofiţeri M. I. din localitate se amplifică după ce un coleg de-al lor, Cătălin Tudose, este lovit grav la cap. Hăituiala s-a derulat în cartierul Războieni, Valea Turceşti şi a continuat pînă la Combinatul Petrochimic. Şeful galeriei rapidiste s-a ascuns într-o benă de gunoi, Martori oculari ne-au spus că: „dacă te vedea fugind, însemna că erai rapidist, te înhăţau şi te băteau...” Dovezile sînt spinările tăbăcite ale multor microbişti rapidiști. Poliţia din Piteşti pare că şi-a îndeplinit planul la bătaie pe acest cîcinal.

Nu încercăm prin aceste rînduri „să fardăm” comportările nesportive din timpul meciului ale microbiştilor de sub Podul Grant (ştiati că în ziua meciului, 30 de susţinători alb-vişinii au băut rachiu de banane la restaurantul „Minion”?), mai ales că, fără intervenţia organelor de ordine (chiar aşa, sălbatică şi pătîitoare), cu siguranţă că „repriza a-III-a” a partidei F. C. Argeş — Rapid ar fi degenerat într-un „Heysel” autohton. (Petre Barbu)

Să stăm strîmb şi să judecăm drept!

În magazinele de piese de schimb auto, nu s-a auzit de nici o revoluţie. Vorba poetului: „Un om din Tecuci avea un motor / dar nu i-a folosit la nimic”.

Fotografie de LEONARD CHIOVEANU

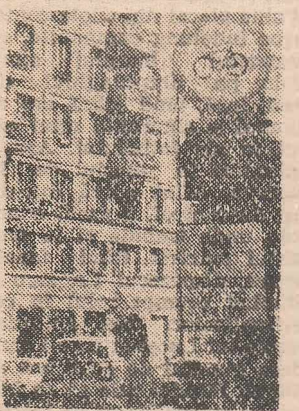
Pe ultima sută, P.N.Ț.-cd!

Cu vreo două săptămîni în urmă, preşedintele P.N.L., domnul Radu Căpeanu, a propus o reunire a forţelor opoziţiei politice, astfel încît aceasta să poată oferi un program coerent, ca alternativă de guvernare, să-şi coordoneze acţiunile. Ideea în sine este, se înţelege, demnă de luat în seamă, cu atît mai mult cu cît slăbiciunile şi îrimărirea opoziţiei nu mai trebuie demonstrate, iată, însă, că, de la bun început, mai vechi sau mai noi orgoliu pun sub semnul întrebării această intenţie. Zicem că ideea e bună şi adăugăm că nici nu contează cine a formulat-o primul. În particular, credem că ea aparţine tot ziaristilor şi a fost expusă imediat după 20 mai. De aceea, comunicatul conducerii P.N.Ț.-cd. e niţel înduioşător: se spune că încă de la 1 iulie acest partid a avut iniţiativa şi că e salută şi propunerea P.N.L. (venită mai tîrziu, adică). Păi dacă aşa se începe unirea opoziţiei...

Japca

La acest număr, scrisoarea profesoarei **Maria Drăghici** din Tulcea (Str. Victoriei 68, ap. 8, sc. A)

„La sfîrşitul anului 1980 am contractat cu statul ceaşist un apartament proprietate personală, care trebuia dat în folosinţă după un an de zile. „Minunea” s-a întîmplat în 1985. La cinci luni după contractare „partea adversă şi beneficiară” ne-a somat ca în termen de 2 săptămîni să mai achităm suma de 48.000 lei. Neobrăzarea statului a fost fără margini. După toate aceste pretenţii, a întîrziat nepermis de mult darea în folosinţă, creîndu-ne daune morale, care într-un stat de drept ar trebui despăgubite. Nu mai vorbesc de daune materiale, pe care a trebuit să le acoperim tot noi, cu cheltuieli din buzunarul propriu. Pentru existenţa noastră „afacerea” a fost greu de suportat, plătim şi acum rate — pînă în 1995 — şi nu e de loc uşor. Nicăieri în lume un vinzător cu care ai încheiat un contract, nu vine să-ţi mai ceară bani, după ce ţi-a vîndut marfa, pe motiv că a visat el peste noapte altceva... Cred că cîştig ar fi ca guvernul să anuleze partea de „datorie” care ne-a fost impusă cu **japca** după ce am încheiat contractul, mai ales că e o pretenţie nejustificată a statului condus de Ceauşescu, cu scopul de a-şi subvenţiona tîmpeniile farao-nice.”

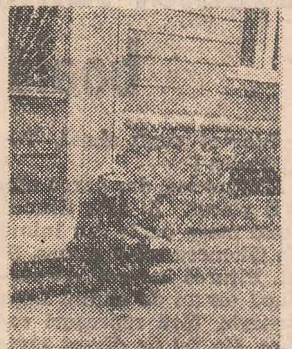

Duios Opoziţia trecea

„Cînd trece pe verde Minerii o vede La ea se repede”

(Fotolor nou de prin Valea Jiului)

Cerşetori din toate ţările uniţi-vă!

În aşteptarea constituirii Societăţii pe acţiuni a cerşetorilor.

Comitetul Director al Asociaţiei Ziariştilor Români

În prima sa şedinţă, Consiliul Asociaţiei Ziariştilor Români a ales prin vot secret Comitetul Director. Din acesta fac parte 5 membri ai Consiliului, care vor asigura prin rotaţie funcţiile de preşedinte şi vicepreşedinte precum şi sefii comisiilor de specialitate şi preşedintele Consiliului de onoare. Cei 5 co-preşedinţi aleşi sînt domnii Petre Mihai Băcanu, Stelian Tănase, Vartan Arachelian, Cornel Nistorescu şi Sorin Roşca Stănescu. Comisiile (care urmează să fie completate în continuare şi cu alţi ziaristi care nu sînt membri ai Consiliului) sînt coordonate de: George Arion (atestare, validare), Radu Budeanu (probleme internaţionale), Constantin Dumitru (probleme interne), Marius Petrascu (probleme legislative, protecţia ziaristilor), Marilena Rotaru (problemele presei audio-vizuale), Tudor Octavian (probleme profesionale), Ion Zubascu (probleme sociale). Preşedinte ale Consiliului de onoare a fost ales domnul Octavian Paler. Vom reveni în numărul viitor cu amănunte privind organizarea activităţii A.Z.R. în perioada imediat următoare.

Tinăra noastră democraţie

Noi de-aicea nu plecăm/Na plecăm acasă!
LEONARD CHIOVEANU

Fără ghetele cu crampoane, Ionuț Lupescu devine iar sfiosul abia plecat din adolescență. Vorbe îndelung cumpănite, cu pașaportul bunului simț. Acolo, pe dreptunghiul de iarbă, însă, când joacă are aplombul și siguranța unui cărunț în ale fotbalului. Așa a evoluat și în meciul de la Moscova. Aflat parcă într-un turn de control, a pasat exact acolo unde trebuia și la momentul potrivit. Când fazele frigeau, dispecerul Lupescu a schimbat prompt rolul în cel de finalizator. Ne amintim spusele lui Lupescu care-l considera punctul de echilibru al echipei. Fiindcă știe să se bucură cu măsură și să se intristeze cu măsură. Cine n-are în teren astfel de „bătrini” însă cu 2 perechi de plămîni, trebuie să-i cumpere. Așa a și făcut Bayern Leverkusen punând fără să clipească milioane de dolari pe masă. „M-am mai curtat Bologna și Pisa. Cu oferte mai grase. Poate am pierdut bani dar nu regret. Am ales disciplina nemțească. Viața în Bundesliga curge la milimetru, parcă dirijată de un supercomputer. La antrenamente, nimeni nu cricnește. Se lucrează intensiv o oră.

Asta îi deosebește de noi, latinii. Ordinea nemților se potrivește mai bine cu structura mea”. Televizorul ne-a arătat că creierul acțiunii de gol a echipei din Leverkusen în meciul cu celebra Bayern München a fost Lupescu. „N-am avut timidități. Am fugit pe stînga; am driblat și am pus mingea exact în fața porții.

Lume pleacă, lume vine

„Deja tribunele mă alintă: Lupo”

Trebuia să-i răsplătesc încrederea antrenorului Gelsdorf. A insistat să intru pe teren în repriza a doua doar cu două săptămîni de antrenamente. Celelalte două meciuri le-am jucat binisor din minutul 1 pînă-n 90. Nu-s de colea două remize în deplasare.”

Și totuși, la 21 de ani, într-un campionat jucat la baionetă, Lupescu a trebuit să-și schimbe partitura lui obișnuită. „M-am acomodat repede cu sarcinile de mijlocas

ofensiv coordonator. Fotbalul profesionist nu e chiar o spe-rietoare. Ba chiar pot spune că Dinamo juca mai tehnic și cu o tactică superioară față de echipele germane. Ei ne domină însă la suflu, forță și angajament”. Ne povestește că, imediat după primirea telefonului de invitație la națională, a sărit în mașină să-și

unde mi se oferă mărfurile cele mai bune, cînd, în restaurant, patronul insistă să se fotografieze cu mine. Mă pot lăuda și cu doi prieteni la cataramă: proaspătul internațional Reinhardt și brazilianul Jorginho, coleg de cameră în cantonamente. Oricum mă simt mai tare fiindcă părinții locuiesc cu mine. Tata antrenează o echipă din divizia a treia”. Îl întreb dacă nu oțtează după vreo logodnică uitată în România. „Acum, pentru mine, există o singură iubire constantă: mingea. Pe ea o port mereu cu mine”. Cît de plin e portofelul unui fotbalist profesionist? „Cîstigul e proporțional cu randamentul pe gazon. Jucătorii însă nu cunosc sumele încasate de ceilalți. Relația de afaceri dintre club și sportiv se desfășoară între patru ochi. Pentru mine, acum, mai important este să arăt ce știu pe o mare scenă ca aceea a Bundesligii”. După meciul cu sovieticii, Ionuț Lupescu a preferat să vină cu avionul la București pentru cîteva ore. „Ca să le spun tuturor gîndul meu: să fie bine și pace în țară. Și să-i îmbrățișez pe cît mai mulți. E greu să te macine dorul”.

Fotbalul rămîne pentru mine boală curată

— Bine-ai venit acasă, Tudorel Stoica!

— Mulțumesc, dar parcă nici n-aș fi plecat. Și asta fiindcă cea mai mare parte din inimă tot în Ghencea mi-a rămas. Și eu și Pîturcă ne-am despărțit după un an de clubul Lens prietenește, fără reproșuri reciproce. Un fel de divorț civilizat, datorită nepotrivirii de caracter. Vedem altfel fotbalul, jucăm cu mingi diferite.

— Că doar ei nu șutează în baloane cu colțuri...

— Nu, dar tactica echipei se cam învîrte în unghiuri drepte. Noi doream să jucăm în maniera Stelei. Fantezist, cu devieri surpriză, cu sarea și piperul date de o pasă cu călcîi, de un dribling. Francezii impuneau un joc simplu, de angajament. Se arunca mingea în față și fuga după ea, în viteză. Pentru asta sînt necesare doar picioare de oșel, nu și vi-

clene. Am jucat toată viața pentru plăcerea mea și a tribunelor. La Lens am simțit călușul unei tactici lineare. N-am practicat un fotbal frumos. Ne-am chinuit să ne adaptăm și ne-am întors cu o dezamăgire în valiză.

— Of-ul tău cel mai mare?

— Nici vorbă! Tristețile mele se numesc finala de la

Sevilla, văzută de pe tușă cu cartonașele în buzunar, și înfrîngerea în fața lui Milan. Neputința Stelei în fața lui Gullit și Van Basten s-a datorat aglomerării de meciuri, cantonamentelor fără sfîrșit. Ne simțeam suprasaturați de fotbal. În Italia, a venit rîndul vedetelor olandeze să cadă și ele în această capcană.

— Înțeleg că la Lens ai cam făcut naveta între teren și banca rezervelor.

— Am jucat circa 60% din partide. Fără să mă laud, dar cînd îmi interpretam rolul de furnică în linia de mijloc, echipa se afla pe locul 3, iar mai apoi, cînd priveam de pe margine, Lens se zbătea în ghearele retrogradării pe poziția 17. Noul antrenor a venit cu un atacant răsfațat al lui și astfel am ajuns să concurez cu Pîturcă pentru postul de mijlocas. Iar noi visam să reluăm un-doi-iurile de pe Ghencea!

— Cum vezi epidemia de transferări a jucătorilor noștri în străinătate?

— Succesul depinde de șansa de a te mula pe jocul noii echipe. Sciffo, cu toată valoarea lui, a fost palid la Inter-

naționale, ajunsese apoi în echipa a III-a a Bordeaux-ului. Ca apoi, acomodîndu-se la Auxerre, să strălucească. Cred că talentul lui Hagi se potrivește ca o mînușă pe evoluția temperamentală a Realului.

— Viața în fotbalul profesionist nu e o boemă...

— N-aș zice că antrenamentele la Lens erau mai dure. Nici mai savante decît la Steaua. Acolo nu există cantonamente. Nu te dădăcește nimeni. Miza care reglează totul este intrarea în primii 11. Oricum eu am simțit alune-carea de la o echipă mare, Steaua, la una fără firmă.

— Cum arată mîine pentru Tudorel Stoica?

— Deocamdată mă odihnesc. Vreau să rămîn în țară. Am calificarea de antrenor divizionar A. Dar aș opta pentru modelarea cîpiilor. Iubesc seninătatea lor, pofta de a sacrifica totul pentru fotbal. Deși la 36 de ani îmi mai dă inima ghes să intru pe gazon. Simt plămîni și mușchii ca la tinerete. Deh, fotbalul rămîne pentru mine boală fără leac.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Disputa pentru Marian Popa se ascute

În disputa pentru mult rîvnitul atacant Marian Popa se pun actele pe masă. Poli a depus la federație la 24 august un memoriu conținînd în anexă contractul semnat de vîrfu constăntean cu clubul din Timișoara și bonul prin care Popa certifică primirea celor 300.000 lei în prezenta martorilor încă din 28 iulie. Timișorenii revendică prioritatea achiziționării, o întîlnire sub arbitrajul federației pentru soluționarea cazului și solicită suspendarea jucătorului în caz de legitimare la alt club. Indiferent de bilbiiala „uite Popa, nu e Popa”, meciurile din cupele europene se desfășoară peste o săptămîină (C. F.)

Verdict

în „repriza” pumnilor

Hotărîrea federației și a comisiei de disciplină a fost de a nu trage chiar pe roată cluburile Rapid și Argeș după „prelungirile” cu pumnii de la Pitești. Sancțiunile nu foarte severe, pîrînd mai degrabă o urechială aplicată de un părinte blînd, au dezamorsat tensiunile explozive, au atins eventualele vendete de la meciurile următoare. Emoțiile galeriei giuleștene înaintea anunțării verdictului au constituit totuși o bună lecție și un semnal de alarmă serios. Sute de adevărați suporteri ai răsfățatului Rapid au stat 6—7 ore în ploaie în fața stadionului din

Grant făcînd acolo, singuri, un rechizitoriu celor cîțiva turbulenți. „De două nopți nu pot închide un ochi, spunea Marin Dragomirescu, de-o jumătate de veac aflat cu inima pe gazon lîngă vișinii. Trebuie să-i îndepărțăm din tribune pe cei care, prin acte ireponsabile, fac rău echipei toamă acum cînd a început să închege un joc frumos”. Deci, comisia de disciplină a suspendat cîte o etapă pe jucătorii Suciu (Argeș) și Cr. Sava (Rapid), pe trei etape pe antrenorul argeșean Cîrstea și a dat avertisment antrenorilor Pop (Rapid) și V. Stan (Argeș). Clubul piteștean a fost amendat cu 15.000 lei pentru deficiențe organizatorice iar Rapid nu va putea disputa pe teren propriu două partide în caz de recidivă. Arbitrul Porumboiu își va lăsa fluierul să se odihnească în dulap timp de două etape. (F. C.)

Vremurile sînt cum sînt Dar vremea?

Prima decadă a lunii septembrie ne-a oferit o vreme răcoroasă și... instabilă; zilele însoțite au alternat cu cele noroase. Succesiv, fronturi atmosferice au traversat țara de la vest la est. A plouat în toate zonele țării, cantități mai însemnate înregistrîndu-se în zonele deluroase și de munte. A fost destul de rece, mai ales în vestul, centrul și nordul țării. În sud și sud-est, în zilele cu soare temperaturile înregistrate la amiază au ajuns la valori normale și ușor peste normă. Pentru această perioadă maximele normale sînt de

21—26 grade C în zonele de cîmpie, 19—24 grade C la deal și podiș, 19—21 grade C în depresiuni și 21—22 grade C pe litoral. Minimele termice normale sînt de 9—13 grade C la cîmpie, 6—10 grade la deal și podiș, 4—8 grade C în depresiuni și 13—14 grade C pe litoral.

Referindu-ne la caracteristica generală a lunii septembrie, de regulă, prima parte a acestei luni păstrează caracteristici de vară.

Cum va evolua vremea în săptămîna viitoare (12—18 septembrie)? Perspectiva nu este deloc îmbucurătoare. Circulația la sol se va orienta din sector nordic, deci... vremea se va mai răci. La începutul intervalului în Crișana, Mara-

mureș, Transilvania, Moldova și Dobrogea nebulozitatea va fi accentuată și temporară va ploua. La munte și izolat în zonele deluroase trecător va ninge. În celelalte regiuni cerul va fi variabil, iar ploile izolate. Temperaturile minime vor fi cuprinse în general între 2 și 12 grade C, iar maximele între 15 și 22 grade C în zonele în care va ploua și între 21 și 24 grade C în rest.

Începînd din 13 septembrie, procesul de răcire se va face simțit în toate zonele țării, așa încît temperaturile se vor situa sub valorile medii multianuale. Apreciem deci minime cuprinse în general între minus 2 grade și 8 grade C. Ziua maximele se vor încadra între 12 și 22 grade C. În zonele

depresionare și în Subcarpați se va produce brumă.

În ultimele zile (17, 18 septembrie) vremea se va încălzi ușor, în medie cu 2, 3 grade C, dar își va face apariția ceața, mai ales în zonele joase.

Litoralul va beneficia de o vreme răcoroasă. La începutul intervalului cerul va fi noros și trecător va ploua. Apoi cerul se va degaja, dar va fi destul de rece. Temperaturile maxime în aer vor fi de 16—20 grade C, iar apa mării va avea 15—19 grade C. De asemenea, temporar vîntul se va intensifica din sector nordic.

Deci, dragi turiști aflați pe litoral... pentru cîteva zile pregătiți-vă umbrele și puloverele groase.

OTILIA DIACONU ■

FLACĂRA

EDITURA
„PRESA LIBERĂ”

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF

George Arion

Redactori șefi adjuncți:

Constantin Dumitru

Ion D. Goia

Secretar general de redacție:

Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTARI

TORI (2569): Dumitru Con-

stantinescu, Roxana Paicu

Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA - REPORTAJ

(2600, 2542): Dorin Sălăjan,

Pașcu Balaci, Petre Barbu,

Radu Ciobotea, Cristian Pa-

vel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI

(2559): Dorin Gherghinescu,

Mihail Gălățanu, Liana Ta-

tos, Paul Viniciu, Reghina

Vărvici.

■ CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT

(2569): Ion Zubașcu, Sorina

Man, Margareta Muresan;

■ FOTOREPORTAJ (2528):

Paul Agarici, Gabriel Bugnar,

Sorin Moise, Elena Ghera,

Gig Motoianu.

■ SECRETARIAT TEHNIC

DE REDACȚIE (2123, 1453,

2072): Mircea Popp, Maria

Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu,

Sevghin Omer, Sma-

landa Petrea, Cornel Speria-

tu, Angela Ștefănescu, arh.

Adrian Petrescu.

■ SECRETARIAT (2002,

2558): Constanța Balaban,

Mihaela Moroșanu, Eugenia

Vășile.

■ FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție

Răzvan Bărbulescu (2128)

Liviu Timbus (2128), Aure-

lia Boriga, Florin Condură-

țeanu (1700).

■ REBUS

Redactor șef adjuncți

Tudor Octavian (1457)

Adrian Mitu, Alexandru

Pășarin, Alexandru Păler,

Elena Grecescu, Bogdan

Vlad, Aurel Ștefan Alexan-

drescu, Simona Simzianu

(2036).

Adresa redacției și admi-

nistrației: București, Piața

Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane: 17 60 10, 17 60 20

(cu interioarele trecute în

paranteze de mai sus); se-

cretariat redactor șef: 2002;

redactor șef adjuncți: 2558

(C. Dumitru), 2560 (I. D.

Goia); secretar general de

redacție: 2143; public re-

lation: 2600.

Cititorii din străinătate se

pot abona prin ROMPRES-

FILATELIA, Sectorul export-

import presă P.O. Box, 12-

201, telex 10876, prsfir Bucu-

rești, Calea Griviței nr.

64—66.

TIPARUL:

Combinatul

poligrafic

BUCUREȘTI

16 pagini — 5 lei

ULTIMA ORĂ

În atenția
bobocilor
de toamnă:
Întii vă taie
și-apoi
vă numără!